

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Hugvísindasvið

Bláklukkur fyrir háttinn

Leikrit

Verkefni til MA-prófs í ritlist

Harpa Arnardóttir

Apríl 2014

Háskóli Íslands

Hugvísindasvið

Ritlist

Bláklukkur fyrir háttinn

Leikrit

Verkefni til MA-prófs í ritlist

Harpa Arnardóttir

Kt.: 280364-5849

Leiðbeinandi: Sigurður Pálsson

Apríl 2014

Ágrip

Leikritið *Bláklukkur fyrir háttinn* er meistaraverkefni í ritlist við Háskóla Íslands. Hjónin Siggi og Mæja eru að skipta dánarbúi gamallar konu sem hét Margrét. Þau finna dagbækur Margrétar á heimili hennar og dagbókaskrifin vekja þau til umhugsunar um líf sitt. Hin látna mætir til leiks.

Efnisyfirlit

Bláklukkur fyrir háttinn. Leikrit.	5
Í leit að höfundi. Sköpunarsaga.	93

Bláklukkur fyrir háttinn

Eftir Hörpu Arnardóttur

“The most beautiful experience we can have is the mysterious - the fundamental emotion which stands at the cradle of true art and true science.”

Albert Einstein

Persónur

Mæja

Siggi

Magrét

Leikkonan

Siggi og Mæja eru hjón á miðjum aldri.

Magrét er gömul kona. Hún er dáin.

Leikkonan er leikin af sömu leikkonu og leikur Margréti.

Sviðið er rökkvað. Siggi og Mæja eru utansviðs. Þau eru stödd á stigaganginum fyrir utan dyrnar að íbúð Margrétar. Þau leita að lyklinum að íbúðinni.

Mæja:
Er þetta Assa?

Siggi:
Nei, þetta er Union.

Mæja:
Ertu viss?

Siggi.
Hm?

Mæja:
Leyfðu mér aðeins að reyna.

Siggi:
Það stendur hérna. Union.

Mæja:
Er þetta ekki Assa?

Siggi:
Nei. Union.

Mæja:
Nú, þá hlýtur hann að passa.

Siggi:
Nema hann sé Assa.

Mæja:
Þá passar hann náttúrulega ekki.

Siggi reynir að opna dyrnar.

Mæja:

Ertu búinn að prófa alla lyklana?

Siggi:

Þeir eru bara tveir.

Mæja:

Á kippunni?

Siggi:

Nei, Union lyklarnir. Það eru bara tveir Union lyklar á kippunni.

Mæja:

Ertu búinn að prófa báða lyklana?

Siggi:

Nei bara þennan.

Mæja:

Þá er það hinn.

Siggi:

Það mætti segja mér það.

Mæja:

Ég er viss um að það er hinn.

Siggi:

Þolinmæði.

Mæja:

Prufaðu hinn.

Siggi:

Eins og við ána.

Mæja:
Það er hinn.

Siggi:
Hugsa eins og fiskur.

Siggi reynir lykilinn.

Siggi:
Þá tekur hann.

Siggi gefst ekki upp.

Siggi:
Þegar þú hugsar eins og fiskurinn.

Mæja:
Hvernig hugsar lykill?

Pögn.

Siggi:
Það er ekki þessi. Þá hlýtur það að vera hinn.

Mæja:
Ég var að segja það.

Siggi;
Hvað?

Mæja:
Ég hefði átt að skipta um skó.

Siggi:
Fyrst það var ekki hinn, þá er það þessi.

Mæja:
Það segir sig sjálft.

Lykillinn passar og Siggi opnar dyrnar.

Siggi:
Jæja, það hafðist á endanum. Þá erum við komin inn. Það er allavega byrjunin.

Siggi og Mæja koma inn á sviðið. Þau eru stödd í eldhúsi Margrétar. Mæja lítur á skrána.

Mæja:
Hún er Thyme!

Siggi:
Hver?

Mæja:
Skráin.

Siggi:
Það getur ekki verið. Hún hlýtur að vera Union.

Mæja:
Nei, nei þetta er Thyme, þú getur séð það sjálfur.

Þau taka af sér og litast um í ibúðinni.

Siggi:
Time eins og tími?

Mæja:
Nei Thyme. Té. Há. Ypsilon. Emm. E.

Siggi:
Time er miklu flottara nafn á lyklategund.

Mæja:

Hvað erum við búin að koma okkur út í?

Siggi:

Tíminn! Lykillinn að rýminu þínu. Það er flott.

Mæja:

Hvað er flott?

Siggi:

Tíminn er lykillinn að rýminu. Það væri flott auglýsing ef verið væri að auglýsa þessa lyklategund.

Mæja:

Union?

Siggi:

Nei, Time. Ég var að tala um tímann.

Mæja:

Hvað með hann?

Siggi:

Hvern?

Mæja:

Nú tímann!

Siggi:

Ég var að segja að tíminn væri lykillinn að rýminu.

Mæja:

Er það ekki skráin sem blífur? Ég hefði haldið það. Að skráin væri aðalatriðið. Það er sama hvað lykillinn heitir hann verður að passa í skrána.

Siggi:

Það verður handleggur að rútta þessu til.

Mæja:
Stakur lykill dagar bara uppi í draslinu.

Mæja tekur bók úr bókahillu sem er í eldhúsinu og les framan á hana.

Mæja:
Skrásetningarbók?

Siggi leitar í vösunum.

Mæja:
Helltu uppá kaffi.

Siggi svarar ekki.

Mæja:
Ertu heyrnarlaus.

Siggi:
Hvað gerði ég við lyklana?

Hann leitar að lyklunum.

Siggi:
Ert þú með lyklana?

Mæja:
Já.

Hann finnur lyklana.

Siggi:
Nei. Ég er með þá.

Mæja:
Hverja?

Siggi:
Ég er með lyklana.

Mæja:
Var ég að tala um lykla?

Siggi:
Nei. Ég var að spyrja þig hvort þú værir með lyklana og þú sagðir já.

Mæja:
Ég sagði ekki já.

Siggi:
Vist sagðir þú já.

Mæja:
Ég var ekki að segja já við þig.

Siggi.
Nú við hvern þá?

Mæja:
Ég var að lesa upp úr þessari bók. Hérna stendur já.

Siggi:
Hvernig átti ég að vita það?

Mæja:
Þú áttir ekkert að vita það.

Siggi:
Nei.

Mæja:
Já, ég er að segja það!

Mæja blaðar hratt í gegnum bókina.

Mæja:

Já! Það er það eina sem stendur í þessari bók!

Siggi:

Hvaða bók?

Mæja:

Þessari bók! Það er ekkert í henni. Síðurnar eru auðar.

Hún lítur framan á bókina.

Mæja:

Skrásetningarbók! Hvað er verið að skrásetja? Já! Eitt einasta já! Þetta er ekki hægt. Það sem fólk finnur uppá. Það má aðvitað segja að það sé betra að skrásetja já en nei.

Siggi:

Það fer nú eftir ýmsu.

Mæja:

Hverju?

Siggi:

Það getur verið gott að geta sagt nei.

Mæja:

Betra að kunna að segja já.

Siggi:

Það er afstætt.

Mæja:

EKKI vildi ég vera manneskja sem hefði ekkert til málanna að leggja annað en já. Eins og það er til mikið af fallegum orðum í íslensku. Eins og til dæmis molasykur. Hvað hétt hún aftur?

Mæja lítur yfir bókahilluna.

Mæja:

Þeim er raðað í tímaröð.

Hún er hugsi.

Mæja:

Dánarbú er dálítið sérstakt orð. Mér finnst það eins og þúpa í laginu. Rímar við býflugnabú.

Siggi:

Af hverju skipta líknarfélögin ekki búinu fyrst hún ánafnaði þeim allar eיגur sínar?

Mæja:

Þú tókst þetta að þér.

Siggi:

Þetta var hennar hinsta ósk. Ég gat ekki sagt nei.

Mæja:

Bruðl. Eitt orð í einni bók.

Siggi:

Hún het Margrét.

Siggi lítur yfir eldhúsið og honum fallast hendur.

Siggi:

Ég veit ekki hvernig við eignum að skipta þessu.

Mæja:

Nú við bara...

Dok.

Siggi:

Við bara?

Mæja:

Æ, vertu ekki svona leiðinlegur. Það má alltaf henda einhverju.

Siggi:

Flatskjár í eldhúsínu! Skrytið.

Mæja:

Við búum bara til þrjár hrúgur. Lamaðir og fatlaðir, hjartavernd og bíddu hvað var aftur þriðja?

Siggi:

Samtök iðnaðarins.

Mæja:

Samtök iðnaðarins? Ég er að tala um líknarfélög.

Siggi:

Já.

Mæja:

Það stóð þrjú líknarfélög.

Siggi:

Þetta er ekki mitt dánarbú.

Mæja:

Nei, þú myndir nú ekki einu sinni hafa rænu á að gera erfðaskrá.

Siggi:

Hafa líknarfélögin ekki mannskap í þetta?

Mæja:

Hún bað þig um að gera þetta.

Siggi:

Já.

Hann hikar.

Siggi:

Ég gat ekki sagt nei.

Mæja:

Það hefur nú ekki staðið í þér hingað til. Jæja, drífum í þessu. Við getum haft eina á - ruslahaugana - hrúgu.

Hún réttir Sigga bókina með jáinu.

Siggi:

Hérra hentu þá jáinu ef þér er svona illa við það.

Siggi:

Hvaða já-i?

Siggi tekur við bókinni og veit ekki hvað hann á að gera við hana. Mæja fer að tína bækurnar úr hillunni og kasta þeim í hrúguna. Eftir nokkra stund stoppar hún við einhverja bókina og blaðar í henni.

Mæja:

Þetta eru dagbækur.

Hún hikar og hendir henni síðan í hrúguna.

Mæja:

Þetta er gjörsamlega verðlaust allt saman.

Siggi stendur ennþá með bókina með jáinu í hendinni.

Siggi:

Af hverju var ég að taka þetta að mér?

Mæja:

Hún hefði nú getað arfleitt þig að einhverju eins og þú varst góður við hana.

Siggi:

Hvað með sjálfboðaliðana geta þeir ekki gert þetta?

Mæja:

Ekki einu sinni stafur um hringinn eins og þú lagðir mikla vinnu í hann.

Siggi:

Af hverju sagði ég ekki nei?

Siggi hendir bókinni með jáinu. Mæja er búin að setja allar bækurnar í hrúgu á gólfíð.

Siggi tekur einhverja aðra bók úr hrúgunni.

Mæja:

Hringinn og flatskjáinn. Þú hefðir átt að fá hringinn og flatskjáinn.

Siggi:

Ég hefði ekki átt að taka þetta að mér.

Mæja:

Var hann ekki tuttugu og fjögurra karata?

Hann blaðar í bókinni niðursokkinn.

Siggi:

Hver?

Mæja:

Hringurinn! Er heilinn í þér tituprjónn?

Siggi:

Jú, jú og demantar.

Mæja:

Já, ég segi það.

Siggi:

Steinarnir skipta öllu máli.

Mæja:

Nei, hún var alveg jafnmikil piparjónka þótt hún léti bræða saman giftingahrинга. Það breytti ekki hennar stöðu.

Siggi:

Skartgripur með réttum Stein er ...

Siggi er niðursokkinn í bókina.

Siggi:

Með sál.

Mæja:

Hvað ætlarðu að fara að lesa í bókinni! Þetta er dagbók.

Siggi:

Skrásetningarbók.

Mæja:

Er það ekki það sama?

Siggi:

Jú, er það ekki?

Mæja:

Ekki vera að lesa þetta. Þetta er einkamál. Fólk skrifar allar sínar hugsanir í svona bækur. Ekki vera að lesa í svona einkabók annarrar manneskju! Settu hana bara í hrúguna.

Dok.

Mæja:

Af hverju kallar hún þetta skrásetningarbók? Skrásetningarbók! Voðalegt snobb er þetta. Er þetta ekki bara venjuleg dagbók? Það held ég. Nei, nei sumir þurfa alltaf að vera öðru vísi.

Siggi er niðursokkinn í bókina og Mæja verður forvitin.

Mæja:

Hvað var hún að skrásetja?

Siggi:

Hvað segirðu?

Mæja:

Var hún að skrásetja veðrið eða vonbrigðin?

Siggi:

Ég skil ekki af hverju hún bað mig um að sjá um þetta. Ég þekkti hana ekki neitt. Ekki þannig séð. Hún kom bara á verkstæðið einn daginn með hringana. Ég man að hún var með sógleraugu. Mér fannst einkennilegt að sjá gamla konu með svona dökk gleraugu. Hún gleymdi þeim hjá mér. Gleraugunum. Kom daginn eftir og náði í þau. Pírði augun. Ég hafði augun í huga þegar ég valdi steinana. Það var eitthvað endanlegt í þeim. Augunum.

Dok.

Siggi:

Ég sé það betur núna þegar hún er dáin.

Mæja:

Leit hún ekki inn á hverjum degi? Á hverjum einasta degi í mörg ár.

Siggi:

Það var alltaf notalegt þegar hún kom.

Mæja:

Hún sagði aldrei neitt.

Siggi:

Hún þurfti ekki að tala.

Mæja:

Þagði eins og steinn meira að segja daginn sem hún dó.

Siggi:

Hún rétti mér bara umslagið.

Mæja:

Og þú tókst við því.

Siggi:

Hún stóð heila eilífð á gólfinu og vatnið fossaði niður undan henni.

Mæja:

Það getur ekki verið.

Siggi:

Gólfíð var blautt.

Mæja:

Það var rigning úti.

Siggi:

Vatnið fossaði.

Mæja:

Hún var að deyja.

Siggi:

Það var eitthvað í burðarliðnum.

Mæja:

Heldur þú að dauðinn sé fæðing?

Siggi:

Vatnið fossaði niður beinhvít og mögur lærin.

Mæja:

Hún var í terlínþuxum.

Siggi:

Mergurinn í beinunum.

Mæja:

Drapplituðum terlínþuxum með saumuðu broti.

Siggi:

Ég gat ekkert gert.

Mæja:

Við gátum ekkert gert.

Siggi:

Hún rétti mér blaðið.

Mæja:

Erfðaskrána.

Siggi:

Rétti mér blaðið.

Mæja:

Af hverju geturðu ekki nefnt hlutina réttum nöfnum. Notað tungumálið.

Siggi:

Hún átti engan að.

Mæja:

Nema þig.

Siggi:

Ég þekkti hana þannig séð ekki neitt.

Mæja:

Æ, maður þekkir engan nema sjálfan sig. Hvað veist þú um mig til dæmis? Um mitt innsta innsta? Ekki neitt. Þú hefur ekki áhuga á neinu nema sjálfum þér. Og það er ekkert að því. Manneskjan er sjálfhverf í eðli sínu. Við erum ekki vond þótt við komumst ekki út fyrir eigin rann.

Siggi sökkvir sér aftur niður í bókina.

Siggi:

Maður er ...

Mæja:

Lestu aðeins upphátt fyrst þú ert að þessu á annað borð.

Siggi:

Er ...

Mæja:

Hm, gerðu það nú.

Siggi:

Er hérað skal ég segja þér...

Hann hlær.

Mæja:

Hvað er svona fyndið?

Siggi les upp úr bókinni.

(Textinn úr skrásetningarbókunum er framvegis undirstrikaður til aðgreiningar og er línumskipting eins og í skrásetningarbókinni).

Siggi:

22. maí, 2012.

Ég vaknaði þegar hana vantaði tíu mínútur í sjö.

Hann flettir.

Siggi:

23. maí, 2012.

Ég vaknaði liðlega sjö.

Hann flettir.

Siggi:

24. maí, 2012.

Hún var langt gengin átta þegar ég vaknaði.

Hann flettir.

Siggi:

25. maí, 2012.

Hún var rúmlega sex þegar ég opnaði augun. Ég fylgdist með litla vísinum fram undir hálf en þá datt ég útaf og rumskaði ekki fyrr en hún var tuttugu og fimm mínútur gengin í átta.

Hann flettir.

Siggi:

26. maí, 2012.

Ég vaknaði á sladinu.

Hann flettir.

Siggi:

27. maí, 2012.

Aftur á sladinu (vísar á gott)

Hann flettir.

Siggi:

28. maí, 2012.

Á sladinu í þriðja sinn.

Hann flettir.

Siggi:

29. maí 2012

Vaknaði þakkaði fyrir mig og sofnaði aftur (gleymdi að líta á klukkuna)

Hann flettir.

Siggi:

30. maí, 2012.

Ég vaknaði svo upfull af þrá að þegar ég fékk mér vatnsopann hugsaði ég „það er ekki á það bætandi”. Þegar ég loksins kyngdi fann ég vatnið renna niður í vélindað en þar missti ég tengslin. Allt sem er inni í okkur er mjúkt í vökva sínum og öruggt í návist sinni hvert við annað. Engin skel. Engin brynja. Saklaust er hjartað sem slær og lungað auðmjúkt í andardrætti sínum.

-
Var hún ekki að verða nírað?

Mæja:

Hvaða máli skiptir það? Þetta var manneskja, Siggi minn. Manneskja af holdi og blóði með sínar langanir og þrár. Manneskja, Sigurður og ekki orð um það meira.

Dok.

Mæja:

Manneskja með langanir og þrár. Geturðu ekki skilið það? Af holdi og blóði með sínar langanir og þrár. Hvað er að því?

Mæja er orðin mjög forvitin og langar til þess að lesa í bókinni sem Siggi er með.

Mæja:

Réttu mér aðeins bókina.

Siggi:

Nei, látum hana bara vera.

Hann setur bókina í hrúguna.

Siggi:

Látum þetta eiga sig.

Mæja nær sér í aðra bók en Siggi tekur bókina af henni.

Mæja:

Hvað ertu að gera?

Siggi:

Látum þetta bara eiga sig.

Hann setur bókina í hrúguna. Mæja tekur aðra bók og hann tekur hana af henni.

Mæja:

Láttu mig fá bókina.

Siggi hikar við að láta hana fá bókina.

Mæja:

Ætlaðir þú ekki að laga kaffi?

Siggi:

Ha?

Mæja:

Láttu mig hafa þessa bók.

Siggi:

Látum þetta bara vera.

Mæja:

Mig langar að kíkja aðeins í þessa bók. Þessa skrásetningarbók.

Hann hikar.

Mæja:

Þetta var ekki neitt neitt sem ég las þarna áðan. Já segir ekki neitt í sjálfu sér.

Siggi lætur Mæju fá bókina.

Mæja:
Ég opna bara einhversstaðar.

Hún lokar augunum og rennir fingrunum um blöðin.

Mæja:
Segðu stopp!

Hún rennir fingrunum um blöðin aftur og aftur.

Mæja:
Siggi, þú átt að segja stopp.

Siggi:
Mæja míni.

Mæja:
Láttu ekki svona.

Siggi:
Æ, þetta er eitthvað svo ...

Mæja:
Segðu bara stopp.

Siggi:
Nei ég ætla ...

Mæja:
Hvað er að því að segja stopp?

Siggi:
Það er ekkert að því ég bara...

Mæja:
Bara hvað?

Siggi:

Stopp!

Mæja:

Ég var ekki tilbúin.

Siggi:

Það er ekki mitt mál.

Mæja:

Þú verður að segja það astur.

Siggi:

Nei.

Mæja:

Láttu ekki svona.

Siggi:

Ég er búinn að segja stopp.

Mæja:

Já, en ég var ekki tilbúin.

Siggi:

Guð minn góður, þurfum við að láta svona.

Mæja:

Svona hvernig?

Siggi:

Svona.

Mæja:

Það er ekkert að þessu.

Siggi:
Einmitt.

Mæja:
Segðu þá bara stopp einhvern tíma eftir að ég er búin að segja tilbúin.

Dok.

Mæja:
Ertu tilbúinn?

Siggi:
Stopp.

Mæja:
Ekki strax! Ég var ekki tilbúin. Ég var að spyrja hvort að þú værir tilbúinn.

Siggi:
Nú.

Mæja:
Ertu tilbúinn?

Siggi:
Ég?

Mæja:
Já, þú Siggi minn. Er einhver annar hérna inni?

Siggi:
Ha?

Mæja:
Ertu tilbúinn?

Siggi:
Ætli það ekki.

Mæja:

Þetta er ekkert svar. Annað hvort ertu tilbúinn eða þú ert ekki tilbúinn. Já eða nei?

Dok.

Mæja:

Jæja, allt í lagi eins og þú vilt. Ég er alla vega tilbúin. Þú mátt segja stopp þegar þú vilt.

Hún rennir fingrunum um blöðin. Siggi horfir á hana. Hann lætur hana blaða og blaða í bökinni. Hvorugt gefur sig.

Mæja:

Þegar þú vilt Siggí!

Siggi horfir á Mæju og fylgist vel með hverri hreyfingu.

Siggi:

Stopp!

Mæja:

Það var mikið.

Hún les upphátt.

Mæja:

Kuðungur Lýsing:

Tvípunktur og svo kemur hérna í sviga

(Hvernig lýsir maður kuðungi geri það seinna)

Staðsetning:

Aftur tvípunktur

Fannst í flæðarmálínu.

Kuðungurinn er tómur.

Ég hlusta á tömið eins og langa amma míni kenndi mér að gera.
Myrkrið fleytir kellingar.

Það er búið að strika yfir þessa síðust línu. Af hverju ætti hún hafi gert það? Myrkrið fleytir kellingar, mér finnst ekkert að því. Ókei, svo kemur hérna.

Staðreynd:

Tvípunktur

Þú ert horfin úr augunum þínum eins og lindýrið úr skelinni.

Aftur búið að strika yfir þetta síðasta eins og lindýrið úr skelinni.

Þetta mjúka er farið og ég er búin að gleyma ástinni.

Löng og þrúgandi þögn. Textinn talar beint til þeirra. Það er eins og verið sé að lýsa sambandi þeirra hjóna. Skrásetningin snertir viðkvæman streng í hjörtum þeirra. Mikilvægt er að það sé tær tónn í næstu tveimur setningum.

Mæja:

Kaffið.

Siggi:

Já.

Hann stendur í sömu sporum og þegar hann sagði stopp og það er eins og hann geti ekki hreyft sig. Mæja reynir að leyna tilfinningum sínum með því að flokka af miklum móð. Hún er óörugg og veit ekki hvernig hún á að snúa sér til dæmis hvað eigi að fara í hvaða hrúgur svo að það sé jafnt í hrúgunum. Hún veit ekki eftir hvaða kerfi hún á að fara. Hvernig eigi að meta verðgildi hlutanna svo líknarfélögini fái jafnt.

Mæja:

Eftir hvaða reglum eigum við að fara?

Siggi:

Þínum reglum.

Petta svar fyllir mælinn og Mæja bælir niður grátinn og gremjuna. Hún heldur áfram að flokka. Siggi kemur sér úr sporunum og fer líka að flokka. Hrúgurnar á gólfínu taka á sig mynd. Siggi reynir að milda andrúmsloftið.

Pögn.

Siggi:
Á ég að hella uppá?

Mæja svarar ekki.

Siggi:
Kannski það sé til kex. Matarkex! Er það ekki alltaf til á svona heimili og pakki af Ritz?
Sem búið er að stelast í. Pakki sem átti að vera fyrir gestina sem aldrei komu.

Hann leitar í skúffum og skápum.

Siggi:
Ég gæti slegið í pönnukökur.

Mæja getur ekki lengur leynt tilfinningum sínum og það sýður upp úr.

Mæja:
Þú snertir ekki á matvælum á þessu heimili!

Siggi:
Hvað er að þér manneskja?

Mæja:
Sagðirðu ekki að við ættum að fara eftir mínum reglum.

Siggi:
Jú.

Mæja:
Já. Þá er þetta svona. Þú snertir ekki á matvælum í þessu húsi.

Siggi:

Láttu ekki svona! Ætlastu til að við förum að flokka vanilludropna?

Mæja:

Þú snertir ekki pönnukökupönnuna.

Siggi:

Ég held að þú ættir að leita þér aðstoðar. Það er ekki í lagi með þig.

Mæja:

Spegill! Það er ekkert að MÉR Sigurður!

Pögn.

Magrét kemur innan úr svefnherbergi. Hún er pínulítið utan við sig en tekur samt vel eftir öllu. Hún fylgist með Sigga af alúð. Siggi og Mæja sjá hvorki né heyra í Margréti. Þau vita ekki af henni. Hún er dáin og tilheyrir öðrum heimi eða er í það minnsta milli heima en þó ennþá á sínu heimili. Siggi lítur á bókahrúguna.

Siggi:

Verðum við ekki að brenna þetta?

Siggi fer að bókahrúgunni.

Siggi:

Það er ábyrgðarlaust að skrifa dagbækur og hugsa ekkert út í það hvað verður um þær þegar maður deyr.

Siggi tekur upp bók og blaðar í henni á meðan hann talar.

Siggi:

Ég meina, vildi hún að þetta yrði lesið eða vildi hún að þetta yrði ekki lesið?

Magrét:

Magrét. Ég heiti það.

Siggi:

Það hefði verið allt öðru vísi ef hún hefði átt börn. Þá hefðu þau kannski haft gaman af því að lesa þetta. Kynnast mömmu sinni aðeins betur. En barnlaus kona og engir ættingjar ekki einu sinni fjarskyldir.

Margrét:

Átti ég engin börn?

Siggi:

Kannski Landsbókasafnið vilji taka við þessu.

Margrét:

Mig rámar í eitthvað barnslegt.

Siggi:

Hvað var hún að hugsa? Hún mátti vita að bækurnar enduðu hjá ókunnugum.

Margrét:

Ég er að hugsa um þau litlu. Mig minnir að þau hafi verið þarna einhvers staðar og aldrei orðið stór. Agnarstmá. Þannig sveima þau í höfðinu á mér núna. Á þessari stundu. Minningar. Öreindir í alheimi. Í alheimili heilabúsins.

Siggi lítur á Mæju og snýr sér að flokkuninni.

Siggi:

Réttu mér kollinn. Ég ætla að tæma efri skápana.

Mæja lætur sem hún heyri ekki í honum. Hann sækir sjálfur kollinn og fer að tæma efri skápana. Margrét sýnir þessu mikinn áhuga.

Margrét:

Höfundurinn er að strika mig út. Þreytandi að vera strikuð út svona í sífellu.

Siggi er kominn með matarstell i hendurnar.

Siggi:

Getur þú tekið á móti þessu?

Mæja lætur sem hún heyri ekki í honum.

Margrét:

Hann ætlar að bjóða mér út. Eitthvað út í buskann. Ég er alveg til í það. Ég hafði alltaf gaman af óvissuferðum. Sérstaklega í vinnunni. Vann ég við eitthvað sérstakt? Ég man það ekki. Ég var alla vegana í skóm og ég eignaðist mjög ung ristavél. Hún kom sér vel við skriftir. Ég var ágæt völva. Upplýsingarnar komu áreynslulaust.

Siggi:

Geturðu tekið á móti þessu?

Mæja svarar ekki.

Siggi:

Eins og þú vilt.

Hann tírir matarstell úr efri skápunum og setur það í eina hrúguna. Margrét fylgist með honum.

Margrét:

Ég verð sótt.

Siggi:

Lotukerfið?

Margrét:

Númeruð sæti.

Siggi:

Hún hefur notað lotukerfið sem skápapappír. Frumlegt!

Margrét snýr sér að áhorfendum.

Margrét:

Hvernig fer um ykkur í sætunum?

Siggi:

Er þetta ekki plastað ljósrit?

Margrét:

Frumrit.

Siggi:

Mér sýnist það. Hún hefur plastað þetta sjálf.

Margrét:

Númeruð sæti!

Siggi:

Skáparnir segja heilmikið um fólk.

Margrét:

Uppsett í kvöld! Dömurnar á öðrum bekk: Litín, Natrín, Kalín, Rúbidín, Sesín, Fransín, Ununtrín, Ununquardín, Ununpentín, Ununhexín, Gallín, Indín, Þallín, Beryllín, Magnesín, Kalsín, Strontín, Barín og Radín. Blý, Tin, Bismút og Ál stóðu upp þegar þær gengu í salinn. Þeir kunna sig herrarnir. Hópur kenndur við hliðarmálma í sínum sætum fyrir miðju. Fölblik á vangann og halla undir flatt.

Þrjátíu sæti frátekin á svöllum fyrir útundan og óháða: Lantaniða og Aktaníða. Allir mættir. Og þarna eru Neon, Argon, Krypton, Xenon, Radon og Helín. Þau tolla ekki í sætunum. Eðalborin og útum allt! Númeruð sæti! Uppsett í kvöld! Þeir sem þykjast vera aðrir en þeir eru áttu miða á eigin nafni. Mættir: Bór, Kísill, German, Arsenik, Antimon, Tellúr ...

Margrét hvíslar.

Margrét:

Hann þykist vera Tin en er nær því að vera Brennisteinn.

Hækkar aftur róminn.

Margrét:

Pólon ...

Hvíslar aftur.

Margrét:

Hann þykist vera Tellúr eða jafnvel Bismút, sjaldgæfur geislavirkur djöfull.

Hækkar aftur róminn.

Margrét:

Sýningin er að hefjast! Númeruð sæti! Uppsett í kvöld! Flúor, Bróm, Astat, Klór og Joð í dauðhreinsuðum jakkafötum með sótthreinsandi augnaráð og sælgætið í plastpokum. Fullkomín gegurð! Uppsett í kvöld! Málmleysingjarnir, eða málleysingjarnir eins og ég kýs að kalla þá, mættu fyrstir. Þá var dauðaþögn í salnum. Selen. Brennisteinn. Fosfór. Súrefni. Nitur. Kolefni. Vetni. Ljós út. Þögn. Ekkert skrjáf í efni. Allir miðar seldir! Allir mættir utan ein! Hún er ekki fædd! Hún er ekki til! Hún er óstaðfestur grunur! Unun Oktín á frátekið sæti númer 118 og salurinn bíður.

Þögn.

Mæja:

Ég var að hugsa um flatskjáinn, mér finnst þú ættir bara að taka hann. Þá getum við sett imban inn í svefnherbergi og verið með flatskjáinn í stofunni.

Margrét:

Hvað gerði ég af hringnum?

Margrét fer inn í svefnherbergið.

Siggi:

Ég myndi nú frekar taka hringinn ef ég tæki eitthvað. Hvar ætli hann sé?

Siggi fer inn í svefnherbergi að leita að hringnum.

Mæja:

Hann hlýtur að vera í skartgripaskríninu. Er hann ekki þar?

Siggi kallar innan ír svefnherberginu.

Siggi:

Hvað segirðu?

Mæja:

Hún hlýtur að hafa átt skartgripaskrín. Hann hlýtur að vera þar.

Siggi er ennþá inni í svefnherberginu.

Siggi:

Vera hvar?

Mæja:

Nema hún hafi ætlað að láta jarða sig með hringinn. Þá er hann náttúrulega farinn. Ég skil ekki fólk sem lætur jarða sig með skartgripina sína. Ég bara skil það ekki.

Hún blaðar í skrásetningarbók.

Mæja:

Þetta var allt annað hérna áður fyrr þegar fólk vissi ekki neitt um dauðann og hélt það þyrfti að kaupa sér far inn í framhaldslífið. Það var bara á leiðinni í frí. Hvenær eigung við að fara til Egyptalands?

Mæja les í hljóði upp úr bókinni á milli þess sem hún talar.

Mæja:

En að halda það á tuttugustu og fyrstu öldinni að hringur hafi einhverja þýðingu í moldinni.

Hún kallar til Sigga sem er inn í svefnherbergi.

Mæja:

Finnurðu eitthvað?

Snýr sér aftur að bókinni.

Mæja:

Mér finnst bara ömurlegt að fara í garðinn. Það er allt morandi í skartgripum undir fótunum á manni. Er hringurinn ekki í skartgripaskrínu? Á náttborðinu? Er það ekki vaninn?

Mæja hugsar um það sem hún var að lesa.

Mæja:

Og múmíurnar trekkja hvar sem þær eru staddir í heiminum.

Mæja les upphátt það sem hún var að lesa.

Mæja:

Andspænis dauðanum erum við öll skáld.

Voðalega er þetta tilgerðarlegt! Ég held hún hefði átt að reyna að lifa lífinu.

Margréti er mikið niðri fyrir.

Margrét:

Nú man ég. Ég var til en núna er ég dáin. Þannig var það. Þannig er það og þannig mun það verða! Það er alveg dýrðlegt að uppgötvu eithvað nýtt. Eithvað sem enginn hefur fundið upp áður. Minnir mig á gömlu góðu dagana þegar ég fór í rannsóknarleyfið. Þá lögðum við nú saman tvo og tvo og lögðumst svo saman undir það síðasta. Það var svo gott. Að liggja svona þétt upp að hvort öðru. Svitna saman. Framleiða vökva. Líf. Við vorum alltaf að umbreyta. Flytja á milli tilraunaglasa í hárnakvæmum hlutföllum.

Siggi kemur inn í eldhúsið með gullhringinn í hendinn.

Siggi:

Fundinn!

Mæja:

Hvar var hann?

Siggi:

Í skartgripaskríninu.

Mæja:

Ég vissi það! Á náttborðinu.

Siggi:

Nei, ég sagði í skartgripaskríninu.

Mæja:

Já, á náttborðinu.

Siggi gefst upp.

Siggi:

Á náttborðinu.

Mæja þekkir tóninn í rödd Sigga.

Mæja:

Skartgripaskríninu sem er á náttborðinu. Það er það sem ég er að segja.

Siggi:

Einmitt.

Margrét:

Mikið er þetta þreytandi.

Margrét fer aftur inn í svéfnherbergið.

Mæja:

Hvað ætlarðu að gera?

Siggi:

Ég veit það ekki.

Mæja:

Hvað borgaði hún þér fyrir að bræða þá saman?

Siggi:

Ég man það ekki.

Mæja:
Þú finnur út úr þessu.

Siggi:
Ég kann ekki við að taka hann. Það er eins og ég sé að stela honum.

Mæja:
Það hefur nú verið stolið öðru eins.

Siggi:
Já.

Mæja:
Það er ekki eins og þú sért að flytja mímíur milli landa.

Siggi:
Ha?

Mæja:
Þetta er ekki Margrét!

Siggi:
Hvað kemur hún mímíum við?

Mæja:
Þetta er bara hringur.

Siggi:
Margrét er ekki mímía.

Mæja:
Nei, hún getur nú þakkað guði fyrir að heilinn á henni var ekki sogaður út um augun um leið og hún hætti að anda.

Siggi:
Hún var brennd.

Mæja:

Ég er að segja það. Hún var bara heppin að fara ekki með ilmjurafyllingu í ofninn.

Siggi:

Slakaðu aðeins á.

Mæja:

Er þetta eitthvað feimnismál? Þeir gerðu þetta Egyptarnir. Sópuðu innyflunum út og fylltu skrokkinn með ilmjurtum. Þess vegna varðveittust múmíurnar Siggi minn. Útaf fyllingunni.

Siggi:

Hvað er ég að hugsa?

Hann leggur hringinn frá sér.

Mæja:

Láttu ekki svona! Taktu hann bara. Þú smíðaðir þennan hring en það veit enginn hver gerði bíramídana.

Siggi:

Ég vildi að hún hefði minnst á hringinn.

Mæja:

Annars las ég í einhverjum ferðabæklingi að bíramídarnir hefðu verið rannsóknarstöðvar en ekki grafhýsi. Það skiptir sem sagt engu máli þótt að grafhýsin séu tóm og hérna. Já, nei ég meina rannsóknarstöðvarnar. Bíddu nú við hvað ætlaði ég að segja? Jæja, það er dottið úr mér. Það er alla vega ekki það sama að stela og að stela. Það komast ekki allir til Kaíró. Við flytjum ekki fjöll.

Siggi:

Ertu að reyna að tala um heimsvaldastefnu Englendinga?

Mæja:

Já, já Englendinga og allra hinna. Það hugsar hver um sinn rass. Þú getur kallað þetta rányrkju en hún hefur gefið þessum þjóðum alveg bullandi gjaldeyristekjur.

Siggi:

Ég veit það nú ekki.

Mæja:

Ekki! Það þurfa allir ferðamenn að borða og sofa. Nema þú náttúrulega sem máttir ekki vera að neinu af því þú varst svo hræddur um að missa af einhverju.

Siggi:

Ég bæði borðaði og svaf þegar við fórum til London.

Mæja:

Já, já og fórst á British Museum. Hvað heldur þú að það fari margir á ári til London til þess að skoða góssið?

Siggi:

Ég veit það ekki.

Mæja:

Hundruðir þúsunda. Við erum að tala um bullandi bingó í þessum borgum. Allt spjaldið!
Skilurðu.

Siggi:

Þjóðir eiga rétt á því að endurheimta sinn menningararf.

Mæja:

Það er öll menning að renna í sama farið. Það er ekkert að því í sjálfu sér.

Siggi:

Það hafði gríðarlega mikla þýðingu fyrir okkur Íslendinga að fá handritin heim. Hefðu þau verið betur geymd í Kaupmannahöfn? Það held ég ekki.

Mæja:

Auðvitað eiga handritin heima á Íslandi. Heldur þú að allar vélar væru fullar til Kaupmannahafnar ef handritin væru þar? Nei, elskan míni, þau eru á íslensku sem enginn skilur.

Siggi:

Hvað er að íslenskunni?

Mæja:

Ekkert. Ég er bara að segja það að það kemur ekki niður á líknarfélögunum þótt þú takir hringinn.

Siggi:

Ég á ekki þennan hring þótt ég hafi smíðað hann. Hún borgaði mér fyrir vinnuna.

Mæja:

Þú hefur aldrei getað verðlagt þig rétt.

Sigga hitnar í hamsi. Mæja hefur hitt naglann á höfuðið.

Siggi:

Af hverju segirðu það?

Mæja:

Taktu bara hringinn. Það veit enginn af honum.

Siggi:

Af hverju segir þú að ég geti ekki verðlagt mig rétt?

Mæja:

Þú getur þá brætt hann og búið til eitthvað annað úr honum ef þér liður eitthvað illa með þetta. Módelgrip. Ertu ekki alltaf að tala um að þig langi að smíða módelgripi og hætta að smíða eftir pöntunum. Annars skil ég ekki þennan hringlandahátt í þér. Það er ekkert að því að bræða saman giftingahringa.

Siggi:

Ég hagnast á sorginni.

Mæja:

Þetta er bara frábær viðskiptahugmynd.

Siggi:
Þú skilur þetta ekki.

Mæja fer úr skónum.

Mæja:
Ég get ekki verið í þessum skóm lengur.

Siggi:
Það er ekkert að þessum skóm.

Mæja:
Þeir eru að drepa mig.

Siggi:
Eru þetta ekki skórnir sem þú keyptir í Feneyjum?

Mæja:
Nei, Siggi minn þú gafst mér þessa skó.

Siggi:
Ég?

Mæja:
Já, í jólajöf.

Siggi:
Hvenær gaf ég þér þessa skó í jólajöf?

Mæja:
Á aldamóta jólunum.

Siggi:
Tvöþúsund?

Mæja:
Nei nítján hundruð níutíu og níu.

Siggi:

Aldamótin voru tvö þúsund og eitt.

Mæja:

Aldamótin voru tvöþúsund og aldamótajólin voru jólin á undan aldamótunum sem eru jólin nítjánhundruð níutíu og níu. Það eru jólin sem þú gafst mér þessa skó.

Siggi:

Aldamótajólin eru jólin á aldamótaárinu. Þess vegna geta jólin nítjánhundruð níutíu og níu ekki verið aldamótajól vegna þess að þá er aldamótaárið ekki byrjað.

Mæja:

Þú gafst mér þessa skó jólin nítjánhundruð níutíu og níu.

Siggi:

Ekki man ég eftir því.

Mæja:

Nei, þú manst það ekki. En þú gafst mér þessa skó samt í jölagjöf.

Siggi:

Jólin nítjánhundruð níutíu og níu?

Mæja:

Já og miðarnir á aldamótaballið lágu eins og leppar í skónum. Þú hlýtur að muna eftir því.

Siggi:

Leppunum?

Mæja:

Nei, ballinu.

Siggi:

Aldamótaballinu?

Mæja:

Ég get þetta ekki, ég bara get þetta ekki lengur.

Siggi:
Þeir voru gylltir.

Mæja:
Þeir voru rauðir.

Siggi:
Heldur þú að ég muni ekki hvernig skórnir sem ég keypti voru á litinn? Ég gaf þér gyllta skó af því ég er gullsmiður.

Mæja:
Eru þetta gullskór?

Siggi:
Nei.

Mæja:
Nei, þessir skór eru rauðir af því þetta eru jólaskórnir. Þeir hafa ekkert breyst. Nema þeir hafa elst. Bara eins og við.

Siggi:
Af hverju ferðu í spariskónum í vinnuna?

Mæja vill ekki halda þessu samtali áfram en lætur sig hafa það af gömlum vana.

Mæja:
Af því þeir eru hversdags núna.

Siggi:
Ég hélt að þeir væru spari.

Mæja:
Þeir voru spari og nú eru þeir hversdags.

Siggi stingur hringnum í vasann og heldur áfram að flokka.

Mæja:

Annars hefur mér alltaf fundist best að vera berfætt. Samt er ég aldrei berfætt núorðið. Fæturnir eru orðnir svo kaldir og búkurinn sjóðheitur. Það er eins og hann tilheyri annarri heimsálfu.

Margrét kemur aftur inn í eldhúsið. Hún er glöð og úthvíld.

Margrét:

Ég fékk mér kríu. Það var gott að sofna burt. Hvað var mig að dreyma? Já það var ljóð. Það var nefnilega það. Í heilu lagi. Það var ekkert annað. Í heilu lagi. Ég held ég muni það bara orðrétt. Svei mér þá. Bara orðrétt og í heilu lagi.

Lygni augum

og hlusta á hár mitt

vaxa

tugþúsundir kílómetra

grána á leiðinni til þín

dreymir logandi miðbaug

á snjóhvítum fingri

fel mig í heimsskauti

Það var nefnilega það. Það er eitthvað í þessu. Eitthvað skiljanlegt og í heilu lagi. Eitthvað jarðbundið og hringlaga. Ég er örugg eins og barn þegar ég rifja upp þennan kringlótta draum.

Hún brosir:

Margrét:

Ljóð eru algjör draumur. Mér finnst það. Þau ná svo vel utan um veruleikann. Í upphafi skrifaði ég bara ljóð. En undir það síðasta hafði ég mestan áhuga á nákvæmum tímasetningum. Annars man ég ekki eftir ævinni sem slíkri.

Þetta rennur allt saman í eina tilfinningu. Hún er harmræn í eðli sínu og undurblið. Tilfinningin að vera lifandi. Dauðann þekkti ég um leið og hann kom. Hann er okkur í blóð borinn.

Margrét fylgist með Sigga og Mæju.

Siggi:

Hjálpaðu mér með ísskápinn.

Mæja:

Hvað ætlarðu að gera?

Siggi:

Fara með hann út á gólf.

Mæja:

Til hvers?

Siggi:

Geturðu ekki gert þetta manneskja.

Siggi fer að mjaka ísskápnunum út á gólfíð.

Mæja:

Hvað ertu að gera?

Siggi:

Við verðum að koma honum út á gólf.

Mæja:

Til hvers?

Margrét:

Óttalegt vesen er á þeim.

Margrét missir áhugann á þessu og fer að blaða í skrásetningarbókum.

Siggi:

Taktu undir hann með mér.

Mæja reynir að taka undir ísskápinn.

Mæja:
Ég næ ekki almennilegu taki.

Siggi:
Taktu hann bara upp.

Mæja:
Bíddu.

Siggi:
Hvað er þetta manneskja, geturðu ekki tekið á þessu?

Mæja:
Bíddu aðeins, ég er ekki með nógu gott tak.

Siggi:
Taktu undir hornið.

Mæja:
Ég er ekki með nógu gott tak.

Mæja nær að lyfta ísskápnum upp.

Siggi:
Ekki sleppa takinu.

Magrét lítur út undan sér til þeirra þar sem þau eru að rogast með ísskápinn.

Magrét:
Jú, ég held þið ættuð bara að gera það. Sleppa takinu. Bæði tvö. SLEPPA!

Mæja sleppir takinu.

Siggi:
Hvað ertu að gera manneskja.

Mæja:
Ekkert.

Siggi:

Hann hefði getað lent á mér.

Mæja:

Ég missti takið.

Siggi:

Ertu vitlaus.

Margrét:

NJÓTA!

Siggi þrifur í Mæju og heldur henni fastri.

Mæja:

Elskaðu mig fyrst þú ert komin í þennan ástríðufulla ham.

Siggi:

Vertu ekki með þessa vitleysu.

Mæja:

Þreifaðu á mér.

Siggi:

Láttu ekki svona.

Mæja:

Kysstu mig.

Pögn.

Mæja:

Eða viltu heldur slá?

Pögn.

Mæja:

Murka úr mér lífið?

Hann sleppir takinu á henni.

Mæja:

Þetta gengur ekki svona.

Siggi:

Svona hvernig?

Mæja:

Svona eins og þetta hefur gengið.

Siggi:

Allt gengur sinn vanagang.

Mæja:

Það er það sem ég er að segja.

Siggi:

Það er ekkert að því.

Mæja:

Við heyrum ekki í hvort öðru.

Siggi:

Erum við ekki að tala saman.

Mæja:

Sjáum ekki hvort annað.

Siggi:

Ég sé þig. Í svefni og vöku.

Mæja:

Sjáum ekki litina.

Siggi:

Þú liggur á mér eins og mara.

Mæja:
Störum af skyldurækni út um tóftirnar.

Pögn.

Mæja:
Ég sakna steinanna.

Dok.

Mæja:
Augasteinanna.

Margrét les upp úr skrásetningarbók.

Magrét:
Allt varð mölvandi bjart og skerandi tónn rauf taugaboðin. Ég sá natríum og kalsíum persónugerast fyrir framan mig í stríðsmálað par sem óð ástríðufulla leðju til þess að bjarga augnhreyfingum mínum.

Taugaáfall. Greinileg vísbending. Eftir hvern er þetta?

Siggi og Mæja geta ekki átt í frekari samskiptum og flýja í flokkunarkerfið. Hún flokkar smádót. Hann byrjar að losa eldavélina frá veggnum.

Mæja:
Hvað ertu að gera?

Siggi:
Færa eldavélina.

Mæja:
Láttu hana vera.

Siggi:
Þú segir mér ekki fyrir verkum.

Mæja:

Við erum ekki að fara að færa eldavélina nokkra sentimetra út á gólfíð bara til þess að hún standi í einhverri tiltekinni hrúgu.

Siggi:

Sagðir þú ekki þrjár hrúgur?

Mæja:

Við getum sett límmiða á heimilistækin með nafni viðkomandi líknarfélags.

Siggi:

Við setjum enga andskotans límmiða á heimilistækin. Það fer allt í hrúgurnar. Sagðirðu ekki þrjár hrúgur?

Mæja:

Ég sagði ekki neitt.

Siggi:

Þú sagðir þrjár hrúgur og það fer allt í hrúgurnar.

Mæja:

Það eru þín orð.

Siggi:

Ég hef alltaf staðið við mitt. Alltaf mættur á sluginu.

Útidyrabjallan hringir.

Margrét:

Hann er mættur.

Margrét fer inn í svefnherbergi.

Mæja:

Svaraðu!

Dok.

Mæja:
Hvar er dyrasíminn?

Siggi:
Ég veit það ekki.

Dok.

Siggi:
Hver er að koma?

Mæja:
Hvernig á ég að vita það?

Siggi finnur dyrasímann.

Siggi:
Halló. Fyrirgefðu, ég heyri ekki í þér. Are you looking for Margrét?

Mæja:
Er þetta útlendingur?

Siggi:
Ég hleypti honum inn.

Mæja:
Af hverju gerðirðu það?

Siggi:
Hann hlýtur að eiga erindi.

Mæja:
Við okkur?

Siggi:
Ég veit það ekki.

Mæja:
Þú áttir ekki að hleypa honum inn.

Siggi:
Kannski er þetta einhver sem þú þekkir?

Mæja:
Ég?

Siggi:
Já. Þú.

Mæja:
Ég bara nenni þessu ekki.

Siggi:
Hverju?

Mæja:
Þessu endalausa stússi. Eilíf samskipti við útlendinga.

Siggi:
Ég hélt að ferðabransinn væri þitt líf og yndi.

Mæja:
Það er aldrei friður.

Það er bankað.

Siggi:
Hvað eigm við að gera?

Mæja:
Hvað eigm við að gera? Auðvitað opna. Það er ekki um neitt annað að ræða.

Siggi:
Þú opnar.

Mæja:
Ég?

Siggi:
Kannski er þetta einhver að ná í hringinn.

Mæja:
Hvað er að þér maður, þú ert með hringinn á heilanum.

Siggi:
Já og þú ert með geislabaug.

Siggi tekur hringinn úr vasanum og leggur hann frá sér. Hann opnar dyrnar og um leið fer rafmagnið af.

Sviðið myrkvast.

Millispil í myrkri

Intermezzo

Eftirfarandi sena er leikin í myrkri.

Siggi:
Fyrirgefðu!

Mæja:
Kveiktu!

Siggi:
Það er rafmagnslaust.

Mæja:
Guð minn góður! Er einhver þarna?

Pögn.

Mæja:
Margret is dead. I am so sorry. We are just here to help. My husband promised her.
Kveiktu á kerti. Það hlýtur að vera til kerti eða vasaljós. Kerti. Eldspýtur. Ég þoli þetta ekki. Kveiktu bara á einhverju. Siggi ertu þarna?

Dok.

Mæja:
Segðu eitthvað!

Dok.

Mæja:
Talaðu! Bara um eitthvað. Bara eitthvað. Hvað sem er. Eldspýtur. Ljós. Eldspýtur.

Siggi:

Eldspýtur. Allt í lagi. Ekkert mál. Ég hlýt að geta fundið eldspýtur?

Mæja:

Í skúffunni. Siggi. Í skúffunni.

Siggi:

Í skúffunni?

Mæja:

Já. Það hlýtur að vera stokkur í skúffunni.

Siggi:

Í hvaða skúffu?

Dok.

Mæja:

Það er alltaf stokkur í skúffunni með smádótinu. Eldspýtustokkur með ónýtri brennisteinsræmu. Ónýtir pennar. Blýantar sem þarf að ydda. Stubbar. Brotið blý. Munaðarlausir lyklar. Útdauðar rafhlöður. Hvítur vasaklútur. Reykelsi. Finnurðu skúffuna með smádótinu?

Pögn.

Mæja:

Hvar ertu?

Siggi:

Hjá skúffunni.

Mæja:

Og?

Siggi:

Ég finn ekkert.

Mæja:
Engar eldspýtur?

Siggi:
Engar eldspýtur.

Mæja:
Ég kem til þín. Ég ætla að koma til þín og vera hjá þér í myrkrinu.

Siggi:
Já, gerðu það.

Mæja:
Ég get ekki hreyft mig.

Siggi:
Ég skal koma til þín.

Mæja:
Ég er svo hrædd.

Siggi:
Hvar ertu?

Mæja:
Í myrkrinu.

Siggi:
Ég kem.

Mæja:
Ertu með passann?

Siggi:
Já, hann er í vasanum.

Mæja:
Farðu varlega á landamærunum.

Siggi:
Ég fer yfir að næturlagi.

Mæja:
Þeir eru með hunda.

Siggi:
Ég er með hníf.

Mæja:
Ég bíð eftir þér.

Siggi:
Ég kem með vorinu.

Mæja:
Ég tek á móti þér í skóginum.

Siggi:
Við leggjumst í mosann.

Mæja:
Á skógarbotninum.

Siggi:
Og horfum á klístruð laufin opna sig.

Mæja:
Og horfum á klístruð laufin bera við himinn.

Siggi:
Næturhiminn. Horfum á nýfædd laufin bera við næturhiminn.

Mæja:

Laufin sem munu skýla okkur fyrir sprengjuregni.

Siggi:

Laufin sem munu hylja sundurtætta líkama okkar.

Mæja:

Birtan af þeim er ljósgræn.

Siggi:

Ég legg hnífinn á jörðina og við elskumst í mosanum.

Mæja:

Gamlir trjástofnar standa vörð.

Siggi:

Hrjúfur bökkurinn minnir á fellingarnar í hörundinu þar sem við liggjum.

Mæja:

Við erum fallintré.

Siggi:

Í rökum mosa.

Pögn.

Mæja:

Segðu eitthvað fallegt.

Siggi:

Mold.

Mæja:

Takk.

Pögn.

Siggi:
Vorum við par?

Mæja:
Já. Einu sinni fyrir langa löngu.

Siggi:
Varstu konan mín?

Mæja:
Nei, þú varst konan. Ég var karlinn.

Siggi:
Varst þú karlinn?

Mæja:
Já. Ég var karldýrið.

Siggi:
Ekki man ég eftir því.

Mæja:
Þú nuddaðir þér upp við börkinn og ég rann á lyktina. Svangur. Laskaður eftir bardaga.
En samt til í tuskið. Alltaf til í tuskið.

Siggi:
Ég var kvendýrið. Vorum við saklaus?

Mæja:
Já. Næstum því.

Siggi:
Vorum við alltaf að drepa?

Mæja:
Nei. Bara stundum.

Siggi:
Vorum við samt ekki góð?

Mæja:
Jú, jú. Sérstaklega við hvort annað.

Siggi:
Já. Mig minnti það einhvern veginn.

Mæja:
Þú valdir mig. Það kom mér á óvart.

Siggi:
Kvendýrið velur sér maka.

Dok.

Siggi:
Mér finnst eins og ég hafi sleikt þig hátt og lágt. Passar það?

Mæja:
Það passar.

Siggi:
Það leituðu margir haelis í feldinum þínum. Munnurinn fylltist af lífi. Smáverur sem héldu til í hársverðinum. Örverur sem héldu til í smáverunum. Eindir. Það iðaði allt af lífi.

Dok.

Siggi:
Húnarnir komust á legg.

Mæja:
Allir þrír?

Siggi:

Nei. Bara tveir. Sá yngsti var of veikburða. Hann dó.

Mæja:

Hann dó.

Pögn.

Mæja:

Hvað var dýrmætast?

Siggi:

Húnarnir.

Mæja:

Húnarnir voru dýrmætastir.

Pögn.

Mæja:

Borðuðum við bláklukkur?

Siggi:

Já, við fengum okkur alltaf bláklukkur rétt fyrir háttinn.

Mæja:

Var ást?

Siggi:

Já.

Dok.

Mæja:

Ef þú verður tekinn á landamærunum þá segirðu ekki orð. Ekki orð um ástina. Ekki orð um að þú sért með hana kvíknakta í brjóstvasanum eins og slöngu sem hringar sig innan í fóðrinu. Lofarðu því?

Siggi:

Ég lofa.

Intermezzo líkur.

Ljósin koma aftur upp.

Mæja:

Er hann farinn?

Siggi:

Hver?

Mæja:

Sá sem kom.

Siggi:

Hver kom?

Mæja:

Sá sem var að fara.

Siggi:

Við erum ein hérna.

Mæja:

Ertu viss?

Siggi:

Nei.

Mæja:

Var þetta hann?

Siggi:

Hann hver?

Mæja:

Hann eða hún?

Siggi:

Röddin hljómaði karlmannlega en það gæti hafa verið vindurinn.

Mæja:
Þá hefur það verið hann.

Siggi:
Sástu hann?

Mæja:
Nei.

Siggi:
Kom hann?

Mæja:
Hver?

Siggi:
Sá sem fór.

Mæja:
Ég sá engan.

Siggi:
Það var myrkur.

Mæja:
Sagði hann ekkert?

Siggi:
Nei, ekki múkk.

Mæja:
Mér heyrðist ég heyra í einhverju.

Siggi:
Hverju?

Mæja:
Einhverju hvítu.

Siggi:
Auðri síðu?

Mæja:
Já.

Siggi:
Já.

Mæja:
Kom hann til að hitta þig?

Siggi:
Mig?

Mæja:
Það veit enginn af mínu fólki af mér hérla inni.

Siggi:
Tók hann nokkuð hringinn?

Mæja:
Hvaða hring?

Siggi:
Gullhringinn.

Mæja:
Þú ert með hringinn á heilanum.

Siggi:
Og þú ert með geislabaug.

Pau hlæja.

Margrét kemur hljóðlega innan úr svefnherberginu.

Siggi:

Á ég að bera þig yfir þröskuldinn?

Mæja:

Rúm er rúm.

Siggi:

Er rúm? Er rúm?

Siggi ber Mæju inn í svefnherbergi eins og brúði sína. Margrét er ein eftir á sviðinu.

Eintal Margrétar

Margrét:

Hann kom til að sækja mig en ég faldi mig í myrkrinu. Á meðan ég beið fann ég gömlu tilfinninguna.

Margrét færir sig nær áhorfendum og hvíslar.

Ég er ekki bara ég. Það er einhver að leika mig.

Margrét lítur í kringum sig.

Ef ég nálgast þessa tilfinningu of mikið færst hún undan eins og regnboginn þegar ég var lítil og hljóp undir hann til þess að óska mér.

Margrét lækkar aftur róminn.

Mér finnst eins og hún elski mig einhvern veginn.

Hvíslar enn lægra.

Sú sem þykist vera ég.

Hún bíður eins og hún eigi von á einhverju.

Það koma svo góðir straumar frá henni.

Hún hlustar á líkama sinn.

Einhvers staðar innan í mér og út um allt?

Dok.

Viltu ekki koma fram í eigin persónu?

Dok.

Segja eitthvað frá eigin brjósti?

Dok.

Ég man þegar ég fann fyrst fyrir þér djúpt inni í mér. Ég hélt þú værir minning.
Aldagömul útfelling.

Dok.

Einu sinni fór ég í dropasteinahelli. Við fórum í gegnum niðdimm göng og komum svo inn í upplýsta hvelfingu. Dropastinar myndast við útfellingu steinefna. Þeir vaxa einn sentimetra á öld. Hugsið ykkur! Steinarnir vaxa inni í jörðinni. Ég hef aldrei fundið eins sterkt fyrir því að jörðin væri lifandi.

Dok.

Ég varð eftir þarna niðri. Í myrkrinu. Mig langaði til þess að vita hversu lengi ég þyrði að vera ein í iðrum jarðar. Vera eind. Það var ekki lengi. Samt heil eilífð. En svo kom óttinn mér upp.

Dok.

Í sólarljósinu skrásetti ég:

Ég er það sem verður eftir á brúninni þegar dropinn fellur.

Hún gengur að skrásetningarbókahrúgunni.

Hún er þarna einhver staðar í hrúgunni þessi setning. Ég kallaði þær alltaf hefti þessar bækur - ávísanahefti. Þær eru fullar af setningum sem vísa á reynslu sem aftur vísar til skynjunar. Skynjun er tær eins og fjallavatn í ljósaskiptalogni. Dregur mann til sín. Einu sinni var saltdúkka sem vildi fara í sjóinn. Hún kom ekki til baka. Þannig var það nú og ekki öðru síði.

Hún sest í bókahrúguna og handfjatlar bækurnar af væntumþykju.

Ávísanahefti. Það er innistæða fyrir þessu öllu saman. Mikil ósköp. Hverjum einasta staf. En það þýðir ekki að fara með þessar í bankann. Hann yrði gjaldþrota. Gæti ekki leyst út einn einasta staf. Hvað þá setningar. Ætti ekki innistæðu fyrir því. Sama hvaða völlur væri á vísitölunni. Það verður að fara með þessar í ferðalag. Til þín, míni kæra, sem þykist vera ég.

Hún leitar að einni tiltekinni bók og finnur hana og flettir upp á ákveðna síðu.

Við skulum sjá. Hér er ein ávísun handa þér að skilnaði.

Ást þín er salt jarðar.

Þú getur leyst hana út þegar ég er farin. Elsku hjartans útfellingin míni. Ég fer og þú kemur.

Hlær.

Fyrir fullt og allt. Dropi í hafinu. Ég þakka ykkur öllum. Ævinlega. Þakka fyrir mig. Þessi kvöldstund fór fram úr mínum björtustu vonum. Og þakka þér alveg sérstaklega sem gafst mér líf. Ætli þú verðir ekki frelsinu fegin. Eins og þegar ég skreið út um hellismunnann þarna um árið. Sólarljósið! Maður minn góður hvað það kyssti hörundið. Hvað það var gaman að vera mjúk.

Margrét stígur yfir þröskuldinn og fer. Flass. Ofurbirta. Ýkt ljós.

Siggi og Mæja koma innan úr svefnherberginu.

Samtalið fer fram í dyragættinni.

Siggi:

Fyrirgefðu.

Mæja:

Þetta er allt í lagi.

Dok.

Mæja:

Treystirðu mér?

Siggi:

Treystir þú mér?

Mæja:

Hvort finnst þér lífið vera i eða o?

Siggi:

Hvað meinarðu?

Mæja:

Hvort finnst þér lífið vera i eða o?

Siggi:

Mér finnst það vera s.

Mæja:

Ekki snúa út úr.

Siggi:

Ég er ekkert að snúa út úr.

Mæja:

Jú. Hvort finnst þér ævin vera í eða o?

Siggi:

Ég heiti Sigurður þannig að mín ævi er S.

Mæja:

Ég er ekki að meina þetta bókstaflega.

Siggi:

S eins og í slöngu og þín er M eins og í myrkur.

Mæja:

Ég er að tala um formið Sigurður.

Siggi:

Formið á hverju Margrét?

Mæja:

Finnst þér æviskeiðið vera lína eða hringur?

Siggi:

Lína.

Mæja:

Mér finnst það líka.

Dok.

Mæja:

Ég þoli það ekki.

Siggi:

Hvers vegna ekki?

Mæja:

Af því það gerir okkur svo hrædd.

Siggi:

Að lífið sé eins og lína?

Mæja:

Já. Við eignum eftir að detta framaf.

Siggi:

Viltu frekar fara hring eftir hring?

Mæja:

Já ef hann er öruggur.

Dok.

Mæja:

Æ, það er svo mikil spenna í þessu samfélagi.

Dok.

Mæja:

Það eru allir að bíða eftir því að það stytti upp.

Siggi:

Til þess að keppast við í sólinni.

Mæja:

Ég verð svo kvíðin þegar sést í blátt.

Siggi:

Við verðum að nota sólina.

Mæja:

Ég vil njóta hennar.

Siggi:

Þarfstu ekki bara að komast til sólarlanda?

Mæja:

Jú. Ég heyrði af konu sem fór að miðbaugnum og sagði að það hefði verið punkturinn yfir i-ið. Það fór úr henni öll spenna og allur ótti á innan við sólarhring. Það var svo mikið jafnvægi þarna í frumskóginum. Ég er föst á línunni. Í línunni. Pikkföst einhvern veginn. Mig langar að fljúga yfir á punktinn eins og hún gerði. Ég þarf að komast í svona ferðalag. Úr tímanum yfir í núið.

Siggi:

Ekki láta mig stoppa þig.

Siggi hverfur úr gættinni. Flass. Ofurbirta. Ýkt ljós.

Hún er ein eftir á sviðinu.

Eintal Mæju

Mæja:

Ég er að lokast inni í þessari mölvandi birtu. Ég verð að komst burt. Verð að hlaupa. Steinninn er á fleygi ferð. Veltur yfir mig. Brýtur beinin. Hann má ekki ná mér. Ég sé ekki neitt. Guð minn góður. Ég sé ekki neitt. Ekki neitt. Skepnan er að éta mig lifandi. Bölvad kvikindið. Kvíknakið. Ég er munnbiti slöngunnar. Hún gleypir mig í heilu lagi. Murkar úr mér lífið og breyta mér í úrgang. Ég vil ekki vera úrgangur. Ég fæddist ekki til þess að deyja! Heyrirðu það! Ég fæddist ekki til þess að deyja!

Dok.

Ég hef drepið flugu. Ég ætlaði ekki að gera það en ég gerði það samt af því hún fór í taugarnar á mér. Svo fékk ég samviskubit. Þess vegna borðaði ég hana. Af því flugur eru fljúgandi prótein og prótein er lífsnauðsynlegt fyrir líkamann og þess vegna drap ég hana. Það er í lagi að drepa sér til matar. Ég smurði rúgbrauðsneið með miklu smjöri og lagði fluguna varlega ofaní fituna. Þrýsti laust með fingrinum svo ég myndi ekki eyðileggja búkinn. Hún var eins og líttill olíudropi þar sem hún lá í smjörinu. Síðan drap ég fleiri. Mér fannst ég yrði að gera þetta almennilegt fyrst ég var að þessu á annað borð. Guð minn góður hljóðið sem myndaðist þegar ég sleit vængina af. Ærandi hávaði. Ég varð að passa mig svo þeir molnuðu ekki í höndunum á mér. Ég raðaði búkunum

í fallegar raðir ofaná brauðið og stráði svo vængjunum yfir. Svona eins og sykri. Svo borðaði ég brauðið. Mér varð strax óglatt. Ég fann hvernig sakleysið kafnaði í maganum á mér. Ég reyndi að hugsa um túnfisk. Það gekk ekki. Ég fann bara fyrir flugunum. Fann hvernig þær gengu aftur inni í mér. Stungu í sundur meltingarveginn. Lögðust á hjartað til þess að hefna sín. Það er allt morandi. Suðandi og nuðandi í viðþolslausri hefnd. En ég er saklaus. Ég gerði ekkert rangt. Guð minn góður ég man ekki lengur hvernig sakleysið er í laginu.

Mæja skiptir um tón.

Við þekktum það ekki lengur.
Nei við þekktum það ekki lengur.
Það var ekki von.
Það er svo langt síðan.
En það var þarna.
Já allan tímann.
Finnst þér það ekki fallegt þegar það hjalar.
Jú það er eins og þú.
Já alveg eins og þú.

Flass. Ofurbirta. Ýkt ljós. Mæja hverfur.

Sviðið er autt.

Siggi kallar innan úr svefnherbergi.

Siggi:
Helvítis beinið. Hann hefur tekið hringinn. Mæja, manstu nokkuð hvar ég lagði hann frá mér?

Leikkonan sem gaf Margréti líf kemur hikandi inn á sviðið. Hún er leikin af sömu leikkonu og leikur Margréti. Hlutverki hennar er lokið þ.e. að leika Margréti. Hún kemur nú í eigin persónu inn á sviðið til þess að leita að hringnum sínum sem hún hefur tapað á meðan hún var að leika Margréti. Hún er ein á sviðinu.

Leikkonan:

Fyrirgefiði, ég þarf aðeins að ... að leit ... ekki láta mig tru ... ég týndi hringn ... gleymdi að taka hann af mér fyrir sýn ...

Hún leitar að hringnum. Siggi kallar innan úr svefnherbergi. Hann talar við Mæju og veit ekki að hún er horfin.

Siggi:

Finnurðu hann Mæja?

Leikkonan er ein á sviðinu.

Leikkonan:

Ég er búin að týna öllum mínum skartgripum í þessu starfi ég sk ... Öllum. Nema giftingahringnum ég set ... Ef ég finn hann þá aftur. Ég hefði átt að setja hann í vasann.

Siggi ennpá inni í svefnherbergi.

Siggi:

Ég hefði ekki átt að taka hann upp úr vasanum.

Leikkonan:

Eins og ég er vönn.

Siggi kemur inn á sviðið.

Siggi:

Hann hefur tekið hringinn.

Leikkonan:

Hver?

Sigga bregður þegar hann sér Margréti og verður hræddur því Margrét er dái.

Siggi:

Margrét!

Leikkonan:

Nei ég er ekki Margrét. Ég er leikkonan sem leikur Margéti.

Hún hlær vandræðalega.

Siggi:

Vist ertu Margrét.

Leikkonan:

Nei, nei. Hún var strikuð út úr lokakaflanum.

Siggi horfir hræddur á leikkonuna.

Siggi:

Margrét er dáin. Ert þú Margrét?

Leikkonan:

Ég er bara að leita að hringnum mínum.

Siggi:

Hvaða hring?

Leikkonan:

Hringnum mínum.

Siggi:

Þínum?

Leikkonan:

Já. Mínum.

Siggi:

Varst það þú sem ... ?

Leikkonan:

Sem hvað?

Siggi:
Komst.

Leikkonan:
Hvenær?

Siggi:
Áðan.

Leikkonan:
Núna?

Siggi:
Í myrkrinu.

Leikkonan:
Nei, þá var ég í felum á sviðinu.

Siggi:
Sviðinu?

Leikkonan:
Í hlutverki Margrétar.

Siggi:
Í hverju?

Leikkonan:
Hlutverki Margrétar í leikritinu.

Siggi:
Hvaða leikriti?

Leikkonan:
Sem við erum að leika í.

Siggi:
Ég er ekki leikari.

Pögn.

Siggi:
Ég er gullsmiður.

Dok.

Siggi:
Varst það þú sem komst?

Leikkonan:
Í myrkrinu?

Siggi:
Ég hélt það hefði verið hann.

Leikkonan:
Hver?

Siggi:
Hann en ekki hún.

Leikkonan:
Sem kom?

Siggi:
Nema það hafi verið vindurinn.

Leikkonan:
Ætli hann sé ekki að rjúka upp.

Siggi:
Hingað?

Leikkonan:

Ha?

Siggi:

Hver er að rjúka upp?

Leikkonan:

Vindurinn.

Siggi:

Já svoleiðis.

Leikkonan:

Hann er að skella á.

Siggi:

Hver?

Leikkonan:

Ha?

Siggi:

Ég hleypti honum inn.

Leikkonan:

Hverjum?

Siggi:

Honum.

Dok.

Siggi:

Eða henni.

Leikkonan:

Það var spáð rigningu.

Siggi:
Einmitt. Það rigndi.

Vandræðaleg þögn.

Leikkonan:
Fannstu hringinn?

Siggi:
Hvaða hring?

Leikkonan:
Hringinn sem þú varst að leita að.

Siggi:
Ég var ekki að leita að neinum hring.

Leikkonan:
Varstu ekki að leita að hring þarna inni?

Siggi:
Ég er löngu hættur að taka vinnuna með mér heim.

Leikkonan:
Nú mér heyrðist þú

Siggi grípur fram í fyrir leikkonunni.

Siggi:
Ég var fenginn til að skipta búinu.

Leikkonan:
Jæja vinur.

Siggi:
Ég er enginn vinur.

Hann horfir ákveðinn á leikkonuna.

Siggi:

Magrét er dáin.

Leikkonan fer.

Siggi er einn eftir á sviðinu.

Eintal Sigga

Siggi:

Mæja?

Hann fer inn í svefnherbergi.

Hvar ertu?

Hann kemur aftur inn í eldhúsið.

Mæja míni, þetta var hún en ekki hann sem kom. Hún þóttist vera leikkona. Hún ætlaði að taka hann. Hringinn. Þóttist hafa týnt honum. Í einhverri sýningu. Ætli hún hafi ekki verið á einhverju.

Siggi finnur bréf á borðinu.

Getur verið að Margrét eigi systur?

Hann les bréfið sem er síða sem búið er að rífa út úr skrásetningarbók.

Elsku Siggi

Ég er farin að leita að ástinni sem var á milli okkar. Ég byrja í Egyptalandi bara svona til þess að láta drauminn rælast og fer svo inn í frumskóginn. Ég á nú frekar von á því að finna hana þar. Þú talaðir um slöngu.

Þín Mæja.

Hvaða leikur er þetta? Feluleikur? Mæja míin, við höfum ekki tíma fyrir svona þykjustunnileiki. Ég held við ættum að drífa okkur. Mér líst ekki á blikuna.

Siggi flokkar þar til allt sem er á sviðinu er komið í hrúgurnar þrjár. Hann fer að tala við sjálfan sig. Hann talar við ímyndaða Mæju. Hugmynd sína um Mæju. Fyrir honum er hún raunveruleg. Hann gerir sér ekki grein fyrir því að hann er að spinna hana upp. Siggi fylgist með ímyndaðri Mæju hreyfa sig í rýminu.

Þú ert falleg innan um hrúgurnar. Eins og gimsteinn á haugnum.

Hann fylgist með ímyndaðri Mæju (ímyndun sinni) lesa í skrásetningarbók.

Vertu ekki að blaða í þessum bókum, Mæja míin. Við hringjum á bíl í fyrramálið og látum þá taka þetta. Við erum ekkert að hringja núna. Þeir eru komnir á kvöldtaxta. Láttu þetta bara eiga sig. Ég borga bílinn.

Hann verður óbolinmóður og forvitinn í senn.

Láttu þetta bara eiga sig. Ekki? Nú jæja, lestu þá upphátt fyrst þú ert að því á annað borð.

Hann hlustar á ímyndun sína lesa úr skrásetningarbókinni, það er að segja hann hlustar á ímyndaða Mæja les eina síðu. Siggi hlustar á raunverulega þögn. Þessi tiltekna þögn er í rauntíma sá tími sem það tekur að lesa eina síðu.

Þetta minnir mig á eitthvað en ég man bara ekki hvað ... það er eitthvað eftir einhvern mann minnir mig eða konu ... einhverja konu sem var að kafa einhvers staðar einhvern tímann í einhverjum sjó sem var einhvern veginn ... aldjúpur.

Dok.

Þannig var það minnir mig ... í einhverjum sjó ... einhverju hafi einhvers staðar þar sem hún þekkti til ... þekkti vel til minnir mig ... eða var það hann ... hún eða hann skiptir ekki máli þau saman kannski eitt og hið sama ... og það gætti ekki sjávarfalla þótt tunglið væri óvenju nálægt jörðinni ... já þannig var það óvenju nálægt jörðinni og sjórinn var þykkur eins og kvikasilfur ... þykkur og mjúkur flauelsmjúkur eins og

kvikasilfur og hún létt sig sökkva ... sökkti sér niður á botninn ... sökkti sér niður í vitundina ... og hlustaði í silfurgráum sjó ... hlustaði með nætursvörtum sjáöldrum ... á botninn anda.

Pögn.

Siggi finnur fyrir Mæju innra með sér. Hann byrjar að tala fyrir ímyndaða Mæju. Hér á eftir stendur SÍM fyrir Sigga að tala fyrir ímyndaða Mæju. Sem sagt eftirfarandi samtal er eintal þar sem Siggi leikur bæði sig og Mæju.

SÍM:

Ég er þreytt.

Siggi:

Þetta er að verða búið.

SÍM:

Ég get ekki talað.

Siggi:

Við hörkum þetta af okkur.

SÍM:

Ég er svo þreytt.

Siggi:

Það er ekkert sem heitir.

SÍM:

Ég finn ekki orðin.

Siggi:

Við bínum á jaxlinn.

SÍM:

Tennurnar molna.

Siggi:
Það er of seint að gefast upp.

SÍM:
Orðin grafast undir.

Siggi:
Ekki gefast upp.

SÍM:
Ég finn svo til þegar setningarnar brotna.

Siggi:
Harkaðu af þér.

SÍM:
Munnurinn er að fyllast af sársauka.

Siggi:
Þraukaðu.

SÍM:
Orðin grafast undir. Þau hverfa. Gleymast.

Siggi:
Þú verður að þrauka.

SÍM:
Orðin sem við sögðum aldrei við hvort annað.

Siggi:
Þú verður að harka þetta af þér.

SÍM:
Fallegu orðin! Siggi!

Siggi:
Ég er hér.

SÍM:
Slangan.

Siggi:
Ég er hún.

SÍM:
Ég er.

Siggi:
Emm! Mæja!

SÍM:
Mergurinn er svartur.

Siggi:
Þú verður að þrauka.

SÍM:
Munnurinn er að fyllast.

Siggi:
Þraukaðu!

Ímynduð Mæja æpir upp yfir sig af sársauka.

Ástin mína.

Ímynduð Mæja reynir að mynda orð en það koma bara sársaukafullar stunur út úr henni. Frumhljóð.

Ekki fara.

Ímynduð Mæja ræður ekki við tungumálið en sársaukastunurnar verða að óskiljanlegu bullmáli með sérkennilegum hljóðmyndunum. Þetta er hljóðmynd maya: Blekking að hverfa. Pjánning að leysist upp. Sköpun sem á sér stað. Hljóðmynd töfranna. Maya/Mæja er að leysast upp. Siggi nær að skjóta inn eftirfarandi setningum.

Þú mátt ekki fara frá mér. Ekki skilja mig einan eftir. Mundu stafina okkar.
Þeir koma þér á sporið. Harkaðu af þér. Þú verður að halda áfram.
Hugsaðu um uppyggingu orðanna. Merkingu þeirra. Stafrófið. Litrófið. Þú mátt ekki gefast upp. Ekki fara frá mér. Ekki yfirgefa mig.

Ímyndaða Mæja berst hetjulega við óreiðuna og þagnar svo skyndilega.

Ímynduð Mæja hverfur.

Hún er farin.

Siggi grætur.

Horfin.

Mæja.

Elsku Mæja.

Hún Mæja mína.

Konan mína.

Pögn.

Ég var maðurinn hennar.

Hann tekur frakkann sinn.

Og hún var konan mína.

Hann tekur kápuna hennar.

Við vorum eitt.

Eitt og hið sama.

Gátum ekki verið sundur.

Gátum ekki verið saman.

Hann gengur að dyrunum en hikar á leiðinni.

Gleymdum upprunanum.

Einhvers staðar á leiðinni.

Það rigndi.

Droparnir spegluðu litina.

Dok.

Jörðin geymir hana fyrir mig

ástina

allt hið ósagða.

Dok.

Á meðan ég skrepp aðeins frá.

Ég verð enga stund.

Hann staðnæmist við dyrnar.

Time eins og tíminn.

Union lykillinn passaði ekki.

Nema það sé búið að skipta um skrá.

Þá passar hann náttúrulega.

Það segir sig sjálft.

Ég er að fara.

Hann staldrar við í gættinni.

Ást okkar var eins og teikning sem hverfur inn í hellisvegg

þoldi ekki andrúmsloft nútímans

frummynd ástarinnar

innsigluð í Stein

í kristöllum og frumefnum

atónum og öreindum

í tómarúmi steinsins

dvelur í kyrrðinni

leysist úr læðingi

leikur regnboga

dok

ég er að koma.

Hann fer. Sviðið er autt.

Rödd leikkonunnar:

Gulur

Sólstafir snerta jörðina. Ég les loftið með vængjunum.

Rauður

Ég sest á litla hönd og þykist vera plástur.

Grænn

Við erum náttúrulega öll eins heyri ég grasið hvísla meðan sárið grær.

Blár

Tími til að tengjast í háloftunum.

Svartur

„Í fyrra lífi var ég púpa.”

„Ég veit það elskan míni. En núna erum við fiðrildi.”

Hvítur

„Hefur bú verið egg?”

„Allir hafa verið allt ástin míni. Heimurinn er gamall.”

Fjólublár

Mannvera slær til míni og breytir mér í fiðrildaduft. Ekkert mál. Allt í þessu fína.

Brúnn

Stelpa pissar í næturkyrrð og bræðir hélaða mold. Með tímanum vaxa blóm á þessum stað og þá kem ég hljóðlega til sögunnar.

Enginn

Enginn hitti engan og sagði „Sjáðu fiðrildið undir regnboganum!“. Enginn gladdist yfir engu og hrópaði „Hlaupum!“. Undir regnboganum fangaði enginn fiðrildi. „Óskaðu þér“ hvíslaði enginn. Enginn óskaði sér og óskin rættist.

Í leit að höfundi

Sköpunarsaga
Bláklukkur fyrir háttinn

Maður er nefndur (2009)

Fyrsta samtal verksins kom í byrjun árs 2009 og persónurnar vissu sko hvað þær hétu. Í nöfnum þeirra er falin vísbending um þrjú megin stef verksins.

Mæja er nefnd eftir orðinu *maya* sem finnst bæði á pali og sanskrit og er oftast þýtt sem blekking (illusion) eða ranghugmyndir (delusion) Elstu heimildir um maya eru í Rigveda kvæðunum frá bronsöld (1700 - 1100 f.k.) en þar stendur maya fyrir mátt og orku og tengist þannig inn á töfra og sköpunarkraft.

The word *maya* comes from the root *ma*, “to measure out,” and originally meant the power of a deity to create, especially to create what Indian philosophy calls “name and form” matter and its percepts. Maya was the magical capacity to create form and illusion – a gods divine power to put on a disguise, or to fling forth world after world of life. Maya is also the outward look of things, the passing show that conceals immortal beings.¹

Rigveda kvæðin eru tileinkuð hinum ýmsu guðum sem allir lúta Indra. Fyrsta stóra hlutverkið sem ég lék var Agnes dóttir Indra í Draumleik eftir Strindberg en það var sýnt í Stúdentaleikhúsínu 1985. Mér minnistæður eftirfarandi texti úr verkinu:

Hve sárt ég trega allt sem ég hef unnað og iðrast þess sem ég hef miður gert nú finn ég alla heimsins þungu þjáning ó þannig er að vera mannsins barn. ²

Ljóst er að Strindberg var vel að sér í indverskri heimspeki. Leikhúsið er maya í sjálfa sér og ég þannig búin að stúdera maya hátt í þrjátíu ár.

Sigurður merkir sigurvörður og er sett saman úr tveimur orðum *sig-* sem er skylt *Sieg* á þýsku og merkir sigur og *-urður* skylt orðinu vörður. Sem sagt sá sem stendur vörð um sigurinn. Hér í merkingunni sá sem sigrar sjálfan sig eða deyr sjálfum sér. Eitt deyr þá annað fæðist og eitt fæðist þá annað deyr.

Margét tengist grískra orðinu *margarites* sem er leitt af orðinu *margaron* sem þýðir perla. Íslenska kvennmannsnafnið Margrét felur í sér svipaða kenningu: tár hafssins eða perla. Ég skýri gömlu konuna Margréti í höfuðið á hafinu sem táknumynd samruna og heilunar. Haustið 2008 byrjaði ég í sjósundi til að kæla heitar ástríður og ná mér eftir áfall. Sjórinn hefur heilunarmátt og ég varð kvíksynd í merkingunni að geta verið í kvíkunni.

1 The Bhagavad Gita. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Chapter seven. Wisdom from Realization* (bls. 50) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.

2 Strindberg, August. 1901. *Draumleikur*. Sigurður Grímsson þýddi. Sett upp í Stúdentaleikhúsínu 1985 í leikstjórn Kára Halldórssonar. (Ég læt þessar upplýsingar fylgja með þó þeirra verði ekki getið í heimildaskrá enda ekki um beina tilvitnun að ræða þó svo minni leikkonunnar sé óbrigðult í þessu tilfelli)

Sumarið 2009 var ég orðin svo heilluð af sjónum að ég var of lengi útí og var flutt með sjúkrabíl upp á landspítala þar sem hitastig líkamans mældist 34 gráður og mátti ekki tæpara standa. Þessi reynsla var um margt dásamleg. Ekki kom ein hugsun til mínum um dauðann eða guð en ég sá fegurðina hins vegar í öllu.

Dæmi: Þegar sjúkrafluttningarmennirnir komu sá ég vöðvastælt og fallega upphandleggi og bað þá að taka mig í fangið frekar en að leggja mig á börurnar. Ég endaði samt á börunum og horfði á fegurð himinsins (svo ég vitni nú í skálindið) á leið út í sjúkrabílinn. Mér fannst eins og ég hefði aldrei tekið almennilega eftir himninum. Þegar sjóvinir míni Haraldur og Margrét komu upp á spítala hélt ég að þau hefðu farið heim og skipt um föt og væru mætt spariklædd til mínu. Fötin voru svo falleg á litinn. Þegar læknirinn sagði við mig ertu nú ekki hætt þessu sjósundi? Svaraði ég *Nei aldrei!* Mig langaði strax aftur úti.

Persónurnar vissu líka hvað þær voru að gera. Þær voru að skipta dánarbúi gamallar konu sem hafði skrásett reynslu sína af lífinu í skrásetningarbók. Eftifarandi hugleiðingu fann ég í tölvunni minni frá 2009:

Ég gæti skrifaað eina síðu sem er skrásetningarbókin og svo fjórar síður Siggi og Mæja þegar þau finna skrásetningarbókina. Skrásetningarbókin. Hvernig umgöngumst við innri veruleika annarar manneskju, sakleysi hennar og tilraun til að vera sönn? Hvernig umgöngumst við lífsgildi og eignir annarra?

Í fyrstu hugmyndum að þessu verki má greina áhrif frá hrúninu. Þetta verður samt ekki hrunleikrit í eiginlegri merkingu þess orðs en vissulega er hrunið yfirvofandi í verkinu. Hrun tvíhyggjunnar og hins aðgreinandi huga.

Ást þín er salt jarðar (fyrsta versjón 2010)

Í ágúst 2010 þræði ég mig í gegnum endilanga Ítalíu með það að markmiði að skrifa drög að leikverki sem ber vinnuheitið *Ást þín er salt jarðar*. Setningin kom til mínu í draumi og ég vel hana til þess að minna mig á um hvað ég ætla að skrifa. Ég lendi í Milánó og fer þaðan til Assisi þar sem ég dvel í tvær vikur. Les ævisögu heilags Frans og fer í viku þögn rétt fyrir utan Assisi á kyrrðarvöku í *Porto Paradiso*. Nafnið gleður mig og minnir mig á Dante og Guðdómlega gleðileikinn og Dauðasyndirnar sem sýnd var í Borgarleikhúsini. Sú vinna hafði djúpstæð áhrif á mig. Við leikararnir unnum handritið í samvinnu við leikstjóran. Lærdómríkur ferill. Þar kynntist ég trúðnum mínum Gjólu sem lék Beatrice og orti augnabliksljóð, Andvara orðanna. Frá Assisi lá leiðin í lítið afskekkt þorp Noepoli í Basilicata syðst á Ítalíu þar sem ég dvaldi á residensíunni Palazzo Rinaldi. Grikkland, vagga leiklistarinnar, ekki langt undan með lífsseigu byggingarmynstri Aristótelesar:

kynning persóna, ris og hvörf með tilheyrandi kennslum að ógleymdri einingu tíma, rýmis og atburðarrásar.

Ég geri kröfu um söguþráð og plott og velti fyrir mér tengslum persónanna. Ný persóna bætist við. Gestur bankar á dyr og hringurinn kemur til sögunnar á minnistæðan hátt. Margrét tekur hann út úr munnum á sér. Ég verð svo spennnt yfir þessu að hringurinn og gesturinn verða þungamiðjan í plottinu. Margrét er staðgöngumóðir Sigurðar! Mér gengur ekki vel að skrifa og finnst eins og ég kunni þetta bara alls ekki. Ekki veitir af hughreystandi orðum Margrétar:

“Skynjun úr eilífð er sekúndubrot af samruna, svo er hún orðin reynsla. Treystu skynjun þinni, gefðu henni orð. Þetta verður allt í lagi.“ (Úr fyrstu versjón *Ást þín er salt jarðar* 2010)

Kem heim til Íslands með einhvers konar uppkast að handriti.

Andspænis dauðanum erum við öll skáld (2011)

Ég leik í Finnska hestinum eftir Sirkku Peltola og vinnukonuna í Heddu Gabler eftir Ibsen. Hvorugt er fullnaegjandi og ég hugsa minn gang. Aftur á móti á ég ánægjulegt stefnumót við leikstjórann í mér þegar ég leikstýri Súldarskeri eftir Sölku Guðmundsdóttur. Ég les ítalíuuppkastið í upphafi árs 2011 og kemst að því að uppkastið er eiginlega handónýtt. Mér líður eins og persónu í verki eftir Pirandello. Ég hafði farið til Ítalíu í leit að höfundi en ekki haft erindi sem erfiði. Tilraunir til að mynda söguleg tengsl milli persónanna eru stirðbusalegar og allt er einhvern veginn dulkóðað og óskiljanlegt. Til dæmis þessar furðulegu stafapælingar á orðinu móðir:

Magrét talar til áhofenda:

MÓÐIR er fallegt orð
M-ið: snerting
Ó-ið: heimurinn helgi
Ð-ið: þiggja
I-ið : lóðrétti ásinn, eilífa lífið (vitund)
R-ið: geyma og gefa (Vagga)
Snerti nú heiminn helga, þigg eilífa lífið, geymi og gef.

(Úr fyrstu versjón *Ást þín er salt jarðar* 2010)

Merkilegt að skoða þetta núna með tilliti til núverandi niðurlags í verkinu. Eitt af því dýrmætasta sem ég hef lært af þessum ritferli er að henda óhikað. Það sem á að vera með kemur aftur. Það er eins og það fari eitthvert og þroskist og komi svo betra og

fegurra til baka. En það voru ekki bara orðin sem urðu að fara eitthvert ég var komin með vaxtarverki. Þá vill svo vel til að mastersnám í ritlist er auglýst við Háskóla Íslands. Ég sæki um inngöngu og kemst inn. Á þessum tíma skrifa ég greinargerð um söguþráðinn og læt þar við sitja.

Söguþráður Ást þín er salt jarðar (2011)

Ást þín er salt jarðar fjallar um eignarrétt og gildismat. Þetta er tragíkómískt kammerverk með djúpum undirtóni. Fjórar persónur prýða verkið, sem gerist á heimili gamallar konu. Margrét heitir hún og hefur alla tíð búið ein. Hún er barnlaus og fáir þekkja hana og hennar lífshlaup. Verkið hefst á þöglum forleik þar sem við fylgjumst með Margréti við hefðbundin heimilisstörf. Hún tekur út úr munni sínum gullhring sem á eftir að leiða okkur inn á leyndar lendur fortíðarinnar síðar í verkinu.

Fyrsti þáttur gerist nokkrum mánuðum síðar. Margrét er dáin og hjónin Mæja og Sigurður taka að sér að skipta dánarbúinu. Margrét ánaðnaði premur líkarfélögum eigur sínar. Sigurður er gullsmiður og vinnur við það að bræða saman giftingahringa. Hann bræddi saman hringa fyrir Margréti stuttu áður en hún dó. Margrét var orðin svo máttfarin þegar hann lauk verkinu að hún gat ekki komið og sótt hringinn í gullsmíðabúðina. Sigurður kemur því með hringinn heim til hennar þar sem hún liggar fyrir dauðanum. Margrét hefur skrásett reynslu sína af lífinu í bækur. Þær eru það dýrmætasta sem hún á. Hún vill að Sigurður eignist skrásetningarbækurnar. Við dánarbeð Margrétar misskilur Sigurður vilja hennar. Hann finnur erfðaskránnna við hliðina á síðustu skrásetningarbókinni og heldur að hennar hinsta ósk sé að hann skipti búinu. Margrét er enn á svíðinu þótt hún sé dáin og fylgist með atburðarásinni. Hún brýtur upp fjórða vegginn og talar beint til áhorfenda og opinberar smátt og smátt sitt leyndarmál. Þetta form gerir mér kleift að vinna með hliðstæða heima, ósýnilega heiminn og hinn sýnilega. Ekki er allt sem sýnist í þessum heimi. Ég læt sýnilega heiminn stjórnast af ótta, en þann ósýnilega af kærleika. Dramað verður til í heimi óttans. Áhorfendur og Margrét verða vitni að því hvernig hjónin eru fangar óttans. Þau særa hvort annað bæði meðvitað og ómeðvitað. Þau mynda sér skoðun án þess að skoða og verja sig með sleggjudómum. Þau draga ályktanir út frá sjáfsvitund sem er í spennitreyju egósins, sem stöðugt óttast um sjálf sig og byggir tilvist sína á skorti. Þau gefa sér hvorki tíma né rými til að snerta sína sálarkviku og geta því illa bjargað sér þegar nándin er annars vegar. Þannig verður lífið flótti frá hinu saklausa, auðmjúka og sanna sem býr innra með hverri manneskju.

Annar þáttur hefst þegar óvæntan gest ber að garði. Sigurður er öruggur með hringinn, tekur hann úr vasanum og setur hann á borðið. Rafmagnið fer og þau taka á móti gestinum í myrkri. Sigurður fer fram á gang til að reyna að laga rafmagnið, en Mæja flýr inn á klósett af ótta við aðkomumanninn. Gesturinn verður einn eftir í eldhúsini. Þarna er kominn læknir frá Ítalíu sem Margrét kynntist á sínum yngri árum. Hann framkvæmdi aðgerð á Margréti sem átti eftir að hafa afgerandi áhrif á líf hennar. Þau urðu miklir og góðir trúnaðaryvinir með tímanum. Hann er að leita að hringnum og þegar hann sér hann tekur hann hringinn og fer. Rafmagnið kemur og það birtir aftur á svíðinu og við sjáum að hrúgurnar/haugarnir eru horfnir og meira og minna allt úr íbúðinni nema skrásetningabækurnar. Sigurður kemur inn og heldur að útlendingurinn hafi stolið öllu innbúinu. Þegar Mæja svarar honum ekki óttast hann hið versta og brýtur upp salernisdýrnar. Mæja kemur fram náföl og stjörf. Hún er með

átakanlega mikla innilokunarkennd og óttinn er að drepa hana. Hún reynir að tala en það er óskiljanlegt. Sigurður býr um konu sína í skrásetningarbókahrúgunni. Hann leggst hjá henni og heldur utan um hana. Hann les fyrir hana upp úr skrásetningarbókinni þar sem kemur fram leyndarmál gömlu konunnar. Margrét er staðgöngumóðir Sigurðar.

Skrásetningarbækurnar eru vitnisburður konu sem flúði ekki. Konu sem snerti harminn og gleðina með sömu væntumþykju. Konu sem gekkst við sjálfri sér og fann ríkidæmið hið innra. Hún tók afdrifaríkar ákvarðanir í sínu lífi. Hún þráði að tjá veruleika sinn og orðin urðu setningar og setningarnar ljóð, sögur, söngvar. Sjálf segir hún þetta um skrifin: “Ég skrifa undir rós. Skáldskapurinn rúmar meira af sannleikanum heldur en staðreyndirnar. Andspænis lífi og dauða erum við öll skáld.”

Ég geymi verkið í undirméðvitund minni undir heitinu *Andspænis dauðanum erum við öll skáld*. Fer að læra ritlist.

Himna (önnur versjón 2012)

Máttur endurritunar er klárlega eitt af því besta sem ég lærði í ritlistarnáminu. Haustið 2012 er ég í leikritunarkúrsinum *Gjörningalist* hjá Hlín Agnarsdóttur og tek upp þráðinn. Leikstýri Jónsmessunótt eftir Hávar Sigurjónsson í Þjóðleikhúsinu. Sem leikstjóri skynja ég hversu sterk taug þarf að vera í verki til þess að leikstjórinn geri ekki bara það sem hann vill við leikverkið. Ég ákveð að endurskrifa verkið og afbyggja söguþráðinn. Einbeiti mér að því að skrifa um maya.

... the world of “name and form” exists only as a condition of perception; at the subatomic level, separate phenomena dissolve into a flux of energy. The effect of maya is similar. The world of the senses is real, but it must be known for what it is: unity appearing as multiplicity.³

Ég skrifa einhverskonar uppljómunarverk. Áhugavert að skoða leiklýsingu á myrkra kaflanum með tilliti til þess sem gerist síðar í ritunarferlinu.

Dauf skíma kemur innan úr ruslahaugahrúgunni. Stafirnir i skrásetningarbókunum lýsa. Gestur og Margrét horfast í augu og byrja að hreyfa sig. Hreyfingarnar þróast yfir í dans. Þau dansa fyrst sitt í hvoru lagi og svo saman. Eftir drjúga stund losna stafirnir úr skrásetningarbókunum frá síðunum og svífa ljóslifandi um í rýminu. Stafirnir gætu hugsanlega myndað orð, en í öllu falli leysast þeir upp í línum, spírala, hringi og allskonar snúða og form sem minna á örverur. Tónlistin, hreyfingin og daufst ljósið mynda hrífandi heild. Rýmið er að leysast upp. Þetta er mjög langt atriði. (Úr annarri versjón *Himna* 2011)

³ The Bhagavad Gita. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Forward the Classics of Indian Spirituality* (bls. 29) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.

Lok verksins enda á kaþarsis eða hreinsun og það er búið að hreinsa allt út af sviðinu í orðsins fyllstu merkingu.

Ímyndaða Mæja hverfur og í sömu andrá tekur Siggi eftir því að allt er horfið.

Siggi:

Hvert fór hún? Hvar eru dyrnar? Lykillinn? Veggirnir? Heimilið? Hvar er allt? Heimurinn? Húsið? Það er ekkert hérrna. Ekki nokkur skapaður hlutur.

Hann lítur í kringum sig og tekur vel eftir öllu eins og það er. Hann er samt ekki meðvitaður um áhorfendur og veit ekki að hann er staddur í leikhúsi. Hann er ennþá í álögum leikpersónunnar og verndaður affjórða veggnum. Himnunni milli skáldskapar og veruleika.

Siggi:

Tilbúin ... man ekki hvort hún var míin ... var hún míin ... hún Mæja míin ... var hún Maya eða Mæja míin ... allt er Maya ... samt ekki míin ... enginn á ... allt á iði ... hreyfingu ... hljómfall ... strengir ... himnur ... hún Mæja míin samt ekki míin ... og ég í alkyrrð og ég í hljómfalli ... í frjálsu hljómfalli úr kvíkunni ... í hrúgunni ... mjúkur og heitur ... loksns í heitri kvíkunni ... kvíksyndur og iðandi ... æsandi ... kafandi í kvíkunni ... tilbúinn ... saman í ástinni ... og frjáls í kvíkunni ... æsandi og tilbúinn ... og ekkert ... enginn og ekki neitt ... nema ...

Hann snýr sér ofurhægt í hring meðan hann talar.

Siggi:

... ekkert ... nema ... eitthvað ... eitthvað er það ... finn það ... finn það bærast ... bylgjast ... elskast ... inni í mér ... í vitundinni ... líkamanum ... eitthvað í frumunni ... eitthvað er að bylgjast í frumunni ... heitt og mjúkt ... það er eitthvað að gerast ... í himnunni ... í heiminum inni í himnunni ... einhver samruni ... eitthvað á leiðinni ... rafmagnað ... það er eitthvað ... eitthvað ... eitthvað ... eitthvað ... eitthvað ...

Hann snýst hraðar og hraðar í hringi.

Eitt.

Líkami og hugsun verða eitt.

Hvað?

(Úr annarri versjón *Himna* 2011)

Um sumarið á ég mína fegurstu daga á fjöllum þegar ég geng Öskjuhringinn og á Herðubreið. Horfi á skugga hennar falla á Snæfell í ljósaskiptunum og er djúpt snortin. Fullt tungl yfir Kverkfjöllum. Ég lít yfir mystíkska víðáttu hálandisins og fyllist óendanlegu þakklæti fyrir að fæðast í þennan heim.

Union lykillinn (þriðja og fjórða versjón 2013)

Ég ákveð að gera þetta að mastersverkefni mínu í janúar 2013 undir handleiðslu Sigurðar Pálssonar. Hugleiði alvarlega að skýra Sigga í verkinu upp á nýtt og er eiginlega alveg á nálum yfir þessu. Fyrsti fundur okkar mánudaginn 4. mars leiðir í ljós fjölmargar spurningar. Hver er Margrét? Eru Margrét og Mæja sama konan? Áhugaverð pæling. Tímalínan brotin upp í samhliða veruleika þar sem allt gerist í einum punkti. Ætti þá Margrét að heita María? Hvaða tilgangi þjónar gesturinn? Er hann kannski á leiðinni út úr leikritinu? Verkið er á krossgötum. Allar leiðir færar. Það er allavega upphafspunktur. Tvennt er aðkallandi eftir fyrsta fund. Hvað hefur Margrét að segja og hvað stendur í skrásetningarbókunum? Ég endurskrifa verkið. Hendi miskunnarlaust út. Margrét þegir. Siggi og Mæja eru hins vegar í miklu stuði og það fæðist sena sem á eftir að skipta sköpum í ritunarferlinu. Millispil í myrkri. Þetta er lykilsena í verkinu. Ég hafði verið að horfa á dýralífsþætti um birni og slöngur. Það kom sér vel. Undirmeðvitundin er hjálpsöm og elskuleg. Örlát og kvík. Ég skýri þessa versjón í höfuðið á lykilsenunni *Borðuðum við bláklukkur fyrir háttinn?* Strika gestinn út. Fer á fund SP mánudaginn 25. mars. Niðurstaða, nú þarf að taka á seinni hlutanum. Nótt eina vakna ég upp með samtal í kollinum og ætla ekki að nenna að skrifa það niður. Hef mig samt í það og sofna vært. Gleymi þessum bút en hann kemur við sögu síðar. Klára ritlistarnámið. Leikstýri Hættuför í Huliðsdal eftir Sölku Guðmundsdóttur og leiklestri á Rökrásinni eftir Ingibjörgu Magnadóttur og byrja að æfa Hús Bernhörðu Alba eftir Lorca. Fúsi kötturinn minn deyr sautján ára gamall. Þá eru báðir kettirnir farnir. Ég er örmagna.

Bláklukkur fyrir háttinn (fimmta og sjötta versjón 2013)

Sumarið 2013 býðst mér að dvelja hjá bekkjarsystur minni Hrafnhildi í Arezzo á Ítalíu og fer þangað til að skrifa en aðallega til að hvíla mig. Les Bókapjófinn eftir Markus Zusak. Og nú finn ég höfundinn. Höfundurinn er dauðinn. Margrét er að bíða eftir höfundinum. Las um daginn að dauðinn væri besti kennarinn. Er ekki frá því.

Death is the mother of beauty; hence from her,
Alone, shall come fulfillment to our dreams
And our desires.⁴

⁴ The Upanishads. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Death as Teacher. The Katha Upanishad* (bls. 67) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.

Ég snitta og stytti og ráfa eitthvað um stræti og torg en svo brestur á með borgarflakki Flórens, Róm og Feneyjar. Í Róm fer ég í sixtínsku kapelluna og sé þar múmíu frá Egyptalandi. Hugleiði verkið fyrir framan glerkassann. Um kvöldið les ég Þingkonurnar eftir Aristofanes og verð fyrir vonbrigðum. Fer til Feneyja á bíenalinn og er gagntekin af listasögunni. Kem heim og fer beint upp á Langasjó. Um haustið leik ég Angustin í Bernhörðu Alba eftir Lorca og Praxagóru í Þingkonunum eftir Aristofanes. Ólíkar konur. Ég nýt þess að leika harmleikinn. Hann er eilífur. Gleðileikurinn er háður ritunartíma sínum. Í byrjun árs 2014 er loksins tími til að vinna úr hugmyndunum frá Ítalíu. Margrét fær málið. Hún talar við sjálfa sig og áhorfendur. Hún er meðvituð um að þetta er leikrit. Veit að það er einhver að leika sig. Hún talar við leikkonuna inni í sér. Leikkonan er ástin. Höfundurinn er dauðinn. Áhugaverð stúdía. Hvað skyldi leikstjórinn vera?

Ég segi skilið við hugmyndina um ímyndaða Mæju og skrifa seinni hlutann alveg upp á nýtt. Kill your darlings. Ég veit ekki alveg hvernig ég á að byrja og þá man ég eftir bútnum sem ég skrifaði í svefnrofunum. Hann verður upphafið að seinni hlutanum og gefur tóninn. Ég les Endatafl eftir Becket og frelsast. Skrifa hratt og í einni lotu og læt bara flakka. Leikritið endar á löngum yfirheyrslu kafla þar sem Siggi yfirheyrir leikkonuna. Hún er þögul og segir ekki neitt. Það er nú meiri snúðurinn á þessum persónum. Alltaf einhver sem þegir. Yfirheyrlukaflið á eftir að detta alveg út en hann reynist traust brú yfir í nýtt niðurlag. Fer með fimmtu versjón af verkinu til SP miðvikudaginn 12. febrúar. Allt á réttri leið. Frábær ábending um að skerpa á díalektík í verkinu. Skrifa ör væntingarfullt eintal Mæju. Þjánegin í kvíkunni. Er það trúmatísk reynsla að fæðast í þennan heim? Gríska orðið *trauma* þýðir sár. Eru allar umbreytingar sársaukafullar? Ímynduð Mæja kemur aftur inn til þess að hverfa á kvalafullan hátt. Setningar brotna og stafir leysast upp og loksins fá stafapælingarnar viðeigandi form. Á síðustu önninni í ritlistinni tók ég kúrsinn *Myrkar sálir í bókmenntum og listum* sem Dagný Kristjánsdóttir og Sveinn Yngvi Egilsson kenndu. Þar las ég *Svört Sól* eftir Juliu Kristevu og hrífst af hugmyndum hennar um hina ómálga kviku frumbernskunnar (móðirin og barnið eru eitt) og að táknerfi tungumálsins (faðirinn) sé fyrsta reynsla hvítvoðungsins af aðgreiningu. Hugsanlega má líta á eintal Sigurðar í lokin sem samtal þessara tveggja þátta. Ég finn að hringurinn er að lokast. Fjórði fundur með SP miðvikudaginn 26. febrúar. Niðurstaða engar stórvægilegar breytingar úr þessu. Næsta skref hlusta á hrynjandina í verkinu og finna jafnvægi í uppbyggingu.

Þú talaðir um slöngu (sjöunda versjón 2014)

Fer til Balí og tek handritið með og gef því vinnuheitið *Þú talaðir um slöngu*. Rétt áður en ég fer út les ég um kyrkislöngu á Balí sem gleypir mann í heilu lagi. Allt í einu er ég hrædd um að ég sé að fara að deyja. Það er búið að vera svo mikið að gera hjá mér undanfarin ár eins og ég sé að klára eitthvað. Er þetta að verða búið? Lífið? Ég hef alltaf verið stjarnfræðilega hrædd við slöngur. Á Porto Paradiso í Assisi gekk ég mikið úti í náttúrunni og var viss um að ég myndi rekast á snák. Snákurinn er mjög viðkvæm og næm lífvera. Hann er eiginlega eins og innra líffæri. Engin skel. Engin brynja. Líkami hans er gjörsamlega óvarinn og hann á allt sitt undir skynjun sinni. Í verkinu er slangan táknumynd ástarinnar. Hvernig birtist óttinn við ástina í verkinu? Man eftir gömlum frasa *ef óttinn bankar á dyr og kærleikurinn opnar er enginn í gættinni*.

Ég les Bhagavad Gita á Balí og anda í fyrsta sinn neðansjávar. Í formálanum er frábær útlistun á maya. Man eftir upphafinu. Les leikritið og hugleiðingar SP á fullu tungli. Reyni að finna hvernig slangan liðast um verkið. Kem heim og held uppá hundrað ára afmæli mitt og Ástu systur. Við endurfæðumst inn í töfrana. Ég spyr Ástu um merkingu snáksins í yoga fræðum. Hún skrifar mér eftirfarandi línur:

Snákurinn er táknumynd Kundalini eða orku meðvitundarinnar. Snákurinn hringar sig þrjá og hálfan hring við neðstu orkustöðina. Markmið yogans er að þjálfa huga sinn til þess að sleppa takinu á tvíhyggju hugans þannig að sú orka sem bundin er í hugsunum og hugsanaferlum nýtist til uppljómunar. Orka meðvitundar vaknar og rís upp eins og snákur og lýkur upp þeirri vitneskju sem býr í orkustöðvunum. Allt verður ljóst ekkert hulið. (Ásta Arnardóttir yogakennari)

Í dymbilvikunni byrja ég á lokafasanum. Bæti við einni senu og endurskrifa nokkrar. Margrét finnur sinn tón. Lýk við Bláklukkurnar á upprisuhátiðinni. Ég er viðkvæm og óvarin eins og slangan og vil helst ekki vera í margmenni. Fæ tár í augun við minnsta tilefni. Finn fyrir djúpu þakklæti til leiðbeinanda míns Sigurðar Pálssonar. Þetta er búið að vera meira ferðalagið. Sannkallað meistaránám. Allt í einu langar mig að sjá sviðsetningu á verkinu. Þær eiga kannski eftir að ilma bláklukkurnar og þá mun ilmurinn minna mig á eitthvað. Eitt. Hvað?

Heimildaskrá

The Bhagavad Gita. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Forward the Classics of Indian Spirituality* (bls. 29) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.

The Bhagavad Gita. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Chapter seven. Wisdom from Realization* (bls. 50) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.

The Upanishads. 1987, 2007. Seinni prentun febrúar 2008. Eknath Easwaran þýddi og skrifaði formála. *Death as Teacher - The Katha Upanishad* (bls. 67) Nilgiri Press. The Blue Mountain Center of Meditation. Canada.